
Revista Musical Catalana

Butlletí mensual de l'Orfeó Català

Evocacions d'Art

A En Joan Llongueres

III

PAISATGE

Aquest matí he romàs llarg temps contemplant un paisatge.

No és pas cosa extraordinària per a mi això: el deixar-me embadalir per un paisatge... i podria semblar no pas gaire interessant el parlar d'una cosa tan normal...

Però com que, tot contemplant, des d'un bosc del terme de Sant Medí, una visió ideal del Vallès i del Montserrat, m'han envaït tantes idees de Bellesa i d'Art, per a procurar deslliurar-me de l'escreix d'entusiasme que opri-meix el meu ésser, cal que intenti parlar d'allò que he vist, d'allò que he sentit, d'allò que canta en mi.

Aquest matí, doncs, davant la meua vista amorosida, la terra s'unia al cel en l'aspiració llunyana del Montserrat.

No feia pas la clara i lleugera atmosfera normal de Catalunya; ans al contrari, un aire massa humit feia grisenc un cel que no semblava d'aquí.

No obstant, malgrat estar també grisenc, el Montserrat, com voleiant en cel de perla i d'argent, lluminosament aixecava el seu commovedor gest de pedres.

Al voltant d'ell, en una visió d'ensomni, el paisatge, de gris lleuger i de blanc albal estava també tot ell embolcallat.

Més a prop de mi, la forta i dolça línia de les muntanyes del Vallès, lentes o ràpides, lleugeres o profundes, noblement s'estirava, contraposant al vel clar de la Verge montserratina, la intensa verdor de pinedes i alzinars.

Vall i carena frondoses, com sòcol dansant formaven a l'altesa del chor d'àngels del Montserrat, cantant, mirant al cel.

Més a prop de mi encara, algunes branques de roure i alzina engarlandaven la fresca i potent visió com amb marc de fulles obscures i espesses, i lleugeres no obstant.

Aquest fullam bellugadís, com joc de *Scherzo* semblava, mentre el seu entrecreixat de fulles i brancatges, feia més lleugera la muntanya que en transparència deixava veure, la bella i dolça muntanya evocadora de noble balanceig de *Sardana*.

Per fi, l'ondulació de les carenes anava suaument inilinant-se, a poc a poc, i acabava per ajeure's davant Sant Cugat.

A primer pla, ben a prop de mi, troncs de pins, amb mascle veu oposaven l'estabilitat i la fortalesa de la llur verticalitat al femenívol encís de les corbes onduloses, eixamplades fins a perdre's cel amunt amb el Neuma del Montserrat.

Quina bellesa en el conjunt i en els detalls d'aquest meravellós paisatge! Paisatge o Música?

Arquitectura? Dansa? Poesia?

— No ho sé.

Matèria o esperit?

— No ho sé.

No. No ho sabia, tot mirant la visió admirable, si em parlava Déu per Bellesa o per Bondat.

No sé, encara, si he vist, o be si he oït, la meravella de la qual balucejo.

* * *

Molt sovint s'ha dit que, per a un vertader artista, qualsevulla cosa pot ésser-li motiu d'inspiració, punt de partida d'activitat artística.

És ben veritat: l'artista és l'home que sap veure les coses, que sap entendre almenys una petita cançó en mig del càntic esplèndid de la creació.

Des de l'instant que les facultats artístiques han estat despertades i alimentades per una inicial vibració, el desvetllament de la vida artística es tradueix, fatalment, en una manifestació creadora.

Però, a més de meravellosa inspiradora, la bellesa natural és un incomparable mestre d'Art.

Sembla a primera vista que, per a un músic, això d'estudiar *segons la naturalesa* no pugui donar tants resultats com per a un pintor, per exemple. Poques coses sonores de la naturalesa poden directament influir en la música. És una equivocació.

Música, d'una part, no és sinònim de *sons*.

Sense cap dubte, en la terrenal activitat, la Música necessita els sons per a expressar-se. Però, en realitat la Música és més enllà dels sons i, d'una certa manera ideal, pot existir sense la percepció de cap vibració sonora.

No obstant, no és pas d'aquesta transcendental realitat de la Música de la qual, actualment, vull parlar.

És a manifestacions materials de la naturalesa a les quals em refereixo: materials manifestacions les quals, directament, ensenyen l'Art a l'artista que sap contemplar-les i entendre-les; a un músic que, després de contemplar-les i entendre-les, sap sentir en si mateix equivalències musicals amb les quals pot obrar ell, musicalment, en bellesa artística.

Així em recordo que, des d'infant, llarg temps podia romandre, jo, contemplant potents o delicats espectacles de la naturalesa, observant-ne un a un els detalls dels quals podia adonar-me, comparant-los entre ells, notant atentament les característiques que em semblava discernir-hi: similituds, diferències o oposicions, per exemple, entre el suau i continuat rellicament dels núvols, la fantasia intermitent de l'ondulació de les grans herbes, el dansar de fulles seques o el voleiar d'un mocador.

O bé, altra vegada, em preocupava la diferència de velocitat, d'amplitud, etc., del pas de l'aigua en la riera, en el rierol, i l'esgotament d'una galleda d'aigua tirada a terra.

O bé, encara, comparava sorolls entre ells: un cavall, un carro, un tren que s'apropa o s'allunya, etc., etc.

Tota cosa al camp, a la ciutat o a casa, des de la meua més tendra infància, em fou objecte de contemplació atenta i meravellada, embadalida i observadora, analitzadora i entusiasta...

Instintivament començava per deixar-me envair per la cosa contemplada, sense cap reflexió.

Després, la bellesa percebuda començava de cantar en mi i m'incitava a una observació més detallada a fi de copsar més bé encara i de fixar en la meua memòria, l'espectacle que m'encisava.

Evidentment, tot això ho feia jo sense cap esforç de contenció d'esperit, senzillament captivat el meu irresistible instint artístic d'infant per la bellesa i la vida.

Precisament em recordo que, molt sovint, veient-me romandre molt de temps atenta a no sabien ben bé què, els meus pares em preguntaven:

"¿Qu'est-ce que tu fais donc, Blanche?"

Pregunta a la qual, invariablement, jo responia:

"Rien, j'm'amuse!"

Prova evident de l'interès vital que oferien al meu esperit els admirables jocs dels elements naturals.

Passada l'edat de cinc anys (a la qual vaig començar l'estudi del piano) vaig afegir nous jocs a la creixent continuació d'aquells. Una cada dia més estreta relació es feia, en el meu sentir interior, entre nocions teòriques, coses vistes, oïdes, corporalment sentides o espiritualment enteses o somniades.

Cada dia es lligaven més, en mi, els espectacles contemplats i unes equivalències conegudes, pressentides o desitjades en música.

Llavors, sempre instintivament, vaig començar de procurar reproduir, o més exactament dit, d'evocar amb el piano, de traduir per transfiguració sonora, els fenòmens que jo havia pogut observar en la naturalesa, fenòmens dels quals la bellesa m'havia commogut i, amorosament, en mi continuava de viure.

Instintivament em sentia atreta a unir la bellesa dels sons musicals que, també, m'encisava, a la bellesa de l'espectacle estimat i a expressar així l'emoció d'amor que comprimia el meu cor.

Jo necessitava poder esplaiar, cantant per a mi mateixa i més encara per als altres, tota aquesta admiració que m'ofegava; jo necessitava fer resplendir, cada dia més, allò que jo podia entreveure de la Bellesa que és Veritat i Bondat, a fi de donar més goig i més vida als altres; a fi d'encendre en ells, també, l'entusiasme, i d'unir tots els éssers en l'agraïment, en l'amor, l'admiració, la lloança de la Bellesa dolcíssima i magnífica.

En presència del piano, el mateix instint i la mateixa admiració contempladora em portaren també (desitjant evocar visions que, encara, m'omplenaven tota) a adaptar (primerament sense adonar-me'n) els meus procediments tècnics de tocar a la imatge ideal que m'animava en aquell precís moment.

¿Com guardar indiferentment un mateix procediment d'execució, quan hom vol expressar oposicions com energia o tendresa, força o dolçor?

¿Com anar al teclat amb rigidesa quan hom contempla oreig, carenes i onades?

¿Com fer-ho per a mantenir inexpressius els braços indiferentment posats, petrificats o mandrosos, quan en el centre de l'ésser hom sent la Dansa augusta dels elements tots, moviment o repòs, pes o lleugeresa, aspiració o abandonament, ondulació de lloança, agenollament de pregària, prosternament d'adoració, irresistible i suavíssim abrandament d'amor-caritat?

¿Com, davant d'un teclat, esdevenir brutal martell sense raó ni cor, quan hom contempla la vida universal i la seva incessant adaptació a les finalitats innumbrables de la infinita varietat en l'existència de l'absoluta unitat de l'Ésser?

Tot el cos, frisos, sent passar en ell, triomfador, l'omnipotent i dolcíssim alè del Ritme, de la Melodia i de l'Harmonia, Música de la Dansa, Dansa de la Música, Arquitectura de monts i mars, Cadència perenne de Poesia i eterna Poesia de la Realitat del món tot i de Déu Tres en U.

De manera que, si en el conjunt d'operacions sensitives, intel·lectuals, morals i artístiques que em movien a procurar trobar tècnicament la manera de reproduir, d'evocar, de traduir, de re-crear la visió embadalidora i

d'exhalar l'amor que havia encès en el meu ésser, augmentant-li la vida, hom pot destriar diferents fases d'impressió i d'expressió, és ben veritablement un exemple de l'efecte soberament educador, en el ple sentit de la paraula, que l'espectacle de la naturalesa pot produir en l'artista.

I, en realitat, tot això és el PAISATGE.

Paisatge de terra i cel; paisatge de matèria i d'esperit.

Paisatge, Arquitectura, Dansa.

Poesia, Música, Càntic d'amor, elevació dels cors i do de Déu.

BLANCA SELVA



L'Orfeo Sallentí a Barcelona

FESTA DE GERMANOR D'ORFEONS

Un bon diumenge de l'any 1922 no oblidat pas per tots aquells que tingueren el goig de viure'l, el nostre ORFEÓ CATALÀ visitava germanivolament l'Orfeo Sallentí a la seva pròpia i acollidora llar; després ho feia l'Orfeo Montserrat i més cap ençà l'Orfeo de Sans, amb el seu mestre Director A. Pérez Moya.

L'Orfeo Sallentí, que l'any 1926 rebé la consagració del públic de Barcelona, ha volgut ara correspondre a la darrera de les visites i de bell nou ha vingut a la nostra ciutat, amb el lloable desig, ensems, de fer gustar als barcelonins els fruits exquisits dels seus estudis i dels seus nobles afanys de perfecció en el conreu generós de l'art choral de Catalunya. I els Orfeons damunt esmentats, aprofitaren l'avinentesa per acollir-lo amb tota cordialitat, i en honor seu fou organitzada i realitzada una magnífica Festa de Germanor, en la qual participaren totes quatre agrupacions orfeòniques.

Sota la paternal cura de mossèn Josep Potelles, qui és l'ànima fervorosa i el guiatge del notable Orfeo de Sallent, els simpàtics cantaires sallentins i alguns agregats, arribaren a la nostra ciutat, el diumenge 10 del corrent mes, el matí. Correspongué als orfeonistes de Sans l'honor de donar hostatge a les seves cases a llurs companys de Sallent; mossèn Potelles fou hoste del mestre Pérez Moya. No debades un dels postulats de les institucions orfeòniques catalanes és la vera fraternitat!

A les cinc de la tarda, en començar la Festa de Germanor, l'aspecte de la gran sala del Palau de la Música Catalana no era certament el que es mereixien els nostres visitants i la importància de l'esdeveniment que anava a celebrar-se. El nostre poble, per dissort, viu en general avui un xic distret de les coses que més pregonament atenyen l'esperit. El Mestre Llongueres ho ha remarcat: "La gent s'apilota desvergonyida per les platges o s'entafura obsessionada al cinema". Amb tot, es congregà al Palau un bellíssim estol d'orfeonistes i representants de diverses entitats, junt amb un públic molt selecte i entusiasta.

En eixir a l'estrada les tres seccions de l'Orfeo Sallentí i la Senyera, foren saludats amb una afectuosa ovació; també és acollida amb grans aplaudiments la presència de l'abnegat i talentós mestre mossèn Potelles. És ell qui, al davant dels seus deixebles que formen l'Orfeo, uns cent trenta choristes pertanyents al més pur i sà de l'estament obrer de la nostra terra, duu a terme una vigorosa i eficaç tasca d'enaltiment espiritual i de patriotisme, mai no prou lloada i que irradia damunt tot el poble, un temps plàcid i alegre, de Sallent.

Hom no ignora que la població forastera i revolucionària de les mines de Sallent, constitueix la tragèdia de la catalaníssima i culta vila; el seu meritíssim Orfeo és fidel reflex de la finor d'esperit del Sallent autèntic. Per això aquella forasteralla l'esguarda amb mals ulls, i ha calgut que en èpoques de revoltes i de perills, els homes

orfeonistes del Sallentí, investits expressament d'autoritat, ardidament protegissin llurs companyes, les noies, armats de fusells, per tal que poguessin prendre part en les activitats de l'Orfeó i aquest no veïés interrompuda la seva tasca... Bell exemple d'heroisme i d'amor a l'entitat!

Obrí la Festa de Germanor al Palau de la Música Catalana, el *Cant de la Bandera*, que cantà en primera audició l'Orfeó Sallentí, sota la ferma direcció de mossèn Potelles. Es tracta d'una poesia molt bella de l'alt poeta J. Maragall, a la qual ha posat música escaient i inspirada el jove compositor Lluís M.^a Millet; el públic la subratllà amb un llarg aplaudiment. Seguiren les tres cançons populars harmonitzades, *La gentil Marguerida*, de Cumellas Ribó; *El pardal*, gairebé tot un poema, de Mas i Serracant, amb bonics "soli" per la Srta. Planes i el Sr. Rosés, i *Cançó del lladre*, de Sancho Marraco. Clogueren la primera part, dues formoses obres de Jannequin: *Al joliu bosc* i *Ocellada*; de la primera l'Orfeó Sallentí en féu una creació, i el públic molt justament en demanà el bis, i la segona, sempre difícil d'executar, encisà per la seva frescor i alegria.

L'Orfeó Sallentí cantà amb força seguretat totes les obres i en donà una excel·lent interpretació. El seu estil és perfecte i seriós i posseeix unes veus agradoses, mai estridents. Potser les dels homes resulten en certs moments una mica fosques; però les dels nois i sobretot les de les noies, tenen una remarcable plenitud i dolcesa. El públic aplaudí merescudament l'Orfeó al final de cada obra.

La segona part del programa, oferia també un viu interès. En ella el mateix Orfeó interpretà *Les campanes de Nadal*, de Comes, composició que l'ORFEÓ CATALÀ va cantar a Sallent en la seva visita d'ara fa dotze anys. És una obra admirable i rica de sonoritats, en la qual el compositor valencià descriu el repic joiós de les campanes del "Miquelet" de València. Destaquen les veus dels nois, i els del Sallentí assoliren un veritable èxit. A continuació cantà dues obres exquisides, originals del mestre Pérez Moya: *L'infant i la mare*, lletra de Na Dolors Monserdà, amb un tendrívul diàleg, delicadament musicat i que digueren molt bé el noi Sabartés i la Srta. Planes, i *Sursum!*, sobre lletra de Mn. Francesc Baldelló, una altra obra important, amb chor alternat d'homes i d'infants i acompanyament d'orgue, que féu el propi autor. Finalment, l'Orfeó Sallentí, junt amb l'orgue que també anà a càrrec del mestre Pérez Moya, interpretà l'esplendorós *Cant de lloança*, de l'oratori "Les Estacions", de Haydn, en el qual es distingiren els solistes senyors Moreno i Tort, ultra la senyoreta Planes.

El concert del notable Orfeó de Sallent, fou doncs una veritable delectança, tant per les obres del programa, totes de força importància, com per les pulcres interpretacions que els donà l'esmentat Orfeó. El seu intel·ligent director i els cantaires, foren justament ovacionats també en les obres d'aquesta segona part, que palesaren haver estudiat acuradament. La seva actuació és creditora als millors elogis i novament han deixat a Barcelona un grat record.

L'Orfeó de Sans ofrenà a l'Orfeó Sallentí una bonica llaçada catalana, en recordança de la seva visita.

En començar la darrera part de la Festa, aparegueren a l'estrada del Palau, l'Orfeó Sallentí, Orfeó Montserrat, de Gràcia, Orfeó de Sans i ORFEÓ CATALÀ, formant un total aproximat de 600 cantaires; l'espectacle d'aquest bell conjunt era corprendor, i la blancor dels vestits de les noies, li donava un to de distinció i de serietat molt escaient.

El mestre Lluís Millet, en la seva qualitat de President de la Germanor dels Orfeons de Catalunya, féu solemne lliurament a l'Orfeó Montserrat, de Gràcia, de l'esplèndida bandera catalana, darrerament beneïda i sufragada per tots els Orfeons de la Germanor, prenent-la de mans del seu padrí Sr. Creixell i lliurant-la al digne President de l'Orfeó Montserrat, Sr. Portilla. El mestre Millet, en aquest acte, amb veu enèrgica i emocionadora, pronuncià les següents paraules:

"Cantaires de l'Orfeó Montserrat!

En nom dels vostres germans de tot Catalunya vinc a lliurar-vos la senyera que tots us dediquen com a penyora de forta cordialitat i vera germanor.

En aquests moments vosaltres comenceu una nova vida; heveu romput la closca de la joventut i comenceu l'època viril de la maduresa. Convé, doncs, que refermeu la fe en l'ideal, que és l'estrella guiadora del cant racial dels orfeons de Catalunya.

El cant és un llenguatge excels. És la paraula viva engendrada per la plenitud del sentiment. Poble que no canta és poble mort que rastreja i decau i davalla cap a una vida de ramat que pastura satisfet sobre l'herbatge. Poble que canta i canta bé, amb delit, aquell afany de veritat, d'amor i de bellesa que fa tota la noblesa de la humanitat sencera; aquest poble que sap cantar a la seva manera, a la manera de la natura que Déu li ha donat, aquest daler de l'ànima, que demostra la seva immortalitat, aquest poble és un poble viu que porta el progrés en les seves entranyes, i sabrà complir els alts destins que la Providència li imposa.

Bella Senyera, aquesta vostra Senyera, confeccionada per l'amor de germans i glorificada ja pels vostres cants i beneïda en l'excelsa muntanya sagrada dels catalans. Bell símbol aquest, que la Catalunya cantaire us dona i que uns nobles padrins us honoren fent-li com una guàrdia d'honor. Que aquest drap sagrat allunyi de vosaltres tota discòrdia i tota desviació de l'ideal que us dona vida. Que el vostre cant sigui sempre fidel a l'esperit i ànima de la terra que ens aguanta i ens dona vida, de la Catalunya, mare nostra; no us avergonyiu mai dels seus cants maternals per humils que siguin. Apreneu del cant foraster el que porti de bo, les perfeccions que continuï però mai no oblideu el pa de casa que és gustós i nodreix cos i ànima!

Els orfeons de Catalunya ara havem de cantar més que mai! Ara és l'hora de fer una Catalunya lliure i noble, i creieu que sense aquests cants recreadors de l'ànima catalana, Catalunya no fóra verament lliure ni verament noble.

Vosaltres, gent cantaire de l'Orfeó Montserrat, teniu una assegurança ferma de complir amb aquest deure del cant racial; teniu per guardadora del vostres cants la maternitat divina de la Verge bruna. Siguen fidels al seu dolçíssim patronatge i sereu un bell exemple per a tota la germanor d'Orfeons de Catalunya."

Aquesta alocució del mestre Millet plena de cordialitat produí una impressió molt pregon a l'auditori, el qual va coronar-la amb una xardorosa ovació. El Sr. Portilla clogué l'acte amb visques a la Germanor dels Orfeons i al seu il·lustre creador, mestre Millet.

Tot seguit el mateix mestre Millet dirigí el seu vibrant *Cant de la Senyera*; el mestre Pérez Moya les seves belles harmonitzacions, *El galan desdenyat* i *Bella companyia*; mossèn Potelles el sentidíssim responsori *Caligaverunt oculi mei*, de Victòria, el "solí" del qual cantaren admirablement els solistes del Sallenti, Srta. Travesset i senyors Rosés i Tort, i novament prengué la batuta el mestre Millet per dirigir el

Credo de la Missa "Papa Marcel", de Palestrina, i *Els Segadors*, del propi Director.

És realment indescriptible l'efecte grandios que produïren aquestes obres interpretades pels quatre Orfeons. Els cantaires amb perfecta compenetració i justesa i a tot moment afinats i seguint els moviments expressius dels Directors. Especialment el prodigiós *Credo* obtingué una interpretació, com no havia estat mai sentida entre nosaltres: senzillament sorprenent i meravellosa. L'homogeneïtat de les veus dintre llur major plenitud no podia ésser pas més perfecta.

Posà digne final a la Festa que hem ressenyat, l'himne *Els Segadors*, cantat amb tot entusiasme i escoltat dempeus pel públic, i molt aplaudit en acabar.

Fou, doncs, una veritable festa per a tots els qui la presenciaren, i, particularment, pels mestres i cantaires que amb sincera germanor espiritual hi participaren. Cal agrair a l'Orfeó Sallentí i al seu benemèrit Director que, amb la seva visita a la nostra ciutat, hagin donat lloc a una manifestació tan excelsa de l'art coral de Catalunya i de la puixant vitalitat dels nostres meritíssims Orfeons.

M. P.



Cançoners populars religiosos de Catalunya

El reputat musicògraf Mossèn Francesc Baldelló està preparant el segon volum del "Cançoners populars religiosos de Catalunya". Aquest segon volum no es limitarà com el primer, publicat ara fa dos anys, a l'arregla de tonades de goigs, sinó que s'estendrà—sense preterir aquest aspecte—a tot el que tingui caràcter de cant popular religiós en el sentit folklòric.

Precisant més, podem dir que es preté fer un recull, tan complet com sia possible, de les melodies que el nostre poble acostuma cantar en els actes religiosos de les nostres esglésies, tant els pròpiament litúrgics com els extra-litúrgics.

Voldria el seu autor que aquest recull, ultra l'interès documental, oferís un aspecte pràctic en el sentit de posar a les mans dels nostres músics o mestres de Capella composicions que puguin servir per a ésser cantades en els actes del culte amb el concurs del poble fidel.

Per a major aclariment de la finalitat que ha de tenir l'obra de Mn. Baldelló, s'ha redactat el qüestionari que ens plau reproduir ací:

"Materials que entraran al segon volum:

1. Melodies de goigs.
2. Oracions cantades. (Invocacions als Sants. Ave-Maries. Salves.)
3. Seqüències. (De festivitats. De Sants. De la Mare de Déu. De difunts.)
4. Misses. (Especials de cada lloc o contrada. Encara que siguin fragments. Kyries. Gloria. Sanctus.)
5. Cants processonals. (Del Santíssim Sagrament. De la Mare de Déu. De Sants. Stabat Mater. Miserere. A veus soles o amb acompanyament d'instruments.)
6. Cants de rogatives. (En llatí o en català. A l'uníson o a veus soles.)
7. Cants de Novenari d'ànimes.
8. Cants de Via-Crucis.
9. Crides de processons de Setmana Santa. (Records.)
10. Cants penitencials.
11. Cants de caramelles. (De caràcter religiós.)
12. Cants de demanar pluja.
13. Cants quaresmals.
14. Cants de passió."

Reconeguda l'alta transcendència d'aquesta obra, REVISTA MUSICAL CATALANA prega a tots els lectors—que puguin fer-ho—de comunicar al nostre distingit amic i col·laborador les dades i materials que estiguin a llurs mans i que facin referència al pla que l'autor es proposa. Rebin per endavant el més pregon agraïment.

Heus ací l'adreça de Mossèn Francesc Baldelló: carrer del Bisbe, 2. Barcelona.

Premis anuals de la Generalitat de Catalunya

BASES DE CONCESSIÓ

Mentre espera que pugui regir totalment el pla general d'estímul a les lletres i a la música catalanes, que ja té formulat, el Govern de Catalunya es complau a renovar enguany la convocatòria dels seus premis anuals de literatura i de música i a fer la primera crida als nostres artistes per als que acaba d'instituir per a la pintura i l'escultura.

Per a la continuïtat, doncs, dels premis literaris i musicals — que compten ja amb una tradició que els fa honor — i per al millor inici dels de pintura i d'escultura, la Generalitat ha publicat amb data del 9 de maig les bases de concessió als escriptors, als músics i als pintors i escultors de Catalunya.

D'aquestes bases extractem solament les que fan referència als

PREMIS MUSICALS

"Premi Juli Garreta" (simfonia). — *"Premi Felip Pedrell"* (música de cambra). — *"Premi Isaac Albéniz"* (ballet). — *"Premi Anselm Clavé"* (composició simfònica per a chors i orquestra)

La Generalitat de Catalunya convoca un concurs per a optar als premis musicals següents:

Premi Juli Garreta: 10.000 pessetes, a una simfonia.

Premi Felip Pedrell: 5.000 pessetes, a una obra de música de cambra, en quatre temps, per a dos fins a sis instruments.

Premi Isaac Albéniz: 5.000 pessetes, a un ballet (música d'orquestra) per a una composició coreogràfica escenificable.

Premi J. Anselm Clavé, 5.000 pessetes, a una composició de caràcter simfònic, en un temps, per a cors i orquestra, d'una durada aproximada de quinze minuts (no adjudicat en el concurs passat i prorrogat a l'actual, comprenent les obres publicades o simplement executades).

Aquest concurs serà regit per les següents bases de concessió:

Primera. — Els compositors que concorrin a aquests concursos caldrà que siguin de terres de llengua catalana o bé que faci almenys cinc anys que hi resideixin, condició que la Generalitat podrà exigir que sigui provada amb documents.

Segona. — Les composicions presentades al concurs caldrà que siguin rigorosament originals i inèdites (no publicades ni executades en sessions públiques o privades), amb la sola excepció, quant a la condició darrera, de les que optin al Premi J. Anselm Clavé.

Cada manuscrit portarà un lema i els autors premiats acreditaran llur personalitat enviant els deu primers compassos de la composició premiada i la nota de llurs noms i residència.

Tercera. — En el cas de no concedir-se algun dels premis anunciats, per creure el Jurat que cap de les obres presentades no n'és mereixedora, el Govern de la Generalitat, a proposta del Consell de Cultura, podrà prorrogar-lo per a l'any següent amb les condicions que es determinin.

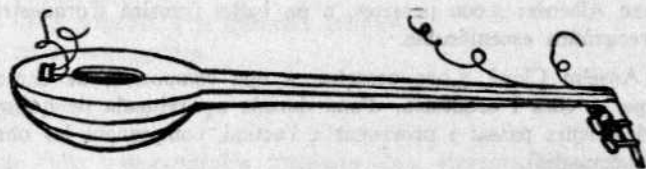
Quarta. — No podran presentar-se a concurs obres premiades en concursos anteriors o premiades per la Generalitat o altres corporacions.

Cinquena. — La Generalitat tindrà el dret de publicar les obres premiades durant l'any següent a l'adjudicació i continuarà tenint el mateix dret mentre l'autor no les publiqui. Si les obres premiades són publicades, sigui per compte de llurs autors o per alguna empresa editorial, caldrà fer constar en lloc preferent de la portada de cada exemplar que han estat premiades en els concursos de la Generalitat de Catalunya. L'autor n'haurà d'enviar dos exemplars a la Biblioteca de Catalunya.

Sisena. — La Generalitat podrà fer executar tothora les composicions premiades, els manuscrits de les quals restaran de la seva propietat i passaran a formar part de la Secció de Música de la Biblioteca de Catalunya, d'on no podran sortir per cap pretext. Els autors podran obtenir les còpies que desitgin d'aquestes obres. En aquest cas, seran facilitades per la Generalitat i la despesa anirà a càrrec dels autors que les demanin.

Setena. — Els premis seran adjudicats pel Consell de Govern, segons veredict del Jurat que serà nomenat a proposta de la Sub-Ponència Musical del Consell de Cultura de la Generalitat. Per a l'emissió del veredict se seguirà el procediment que es consideri més d'acord amb el criteri del mateix Jurat qualificador.

Vuitena. — El termini de presentació de les obres acaba el dia 23 d'octubre d'enguany per als premis Pedrell, Albéniz i Clavé, i de l'any 1935 per al premi Garreta. L'adjudicació serà feta durant la setmana que va del 18 al 23 de desembre dels mateixos anys respectivament.





DUES FESTES D'ART GALLEC

Dos orfeons gallecs ens han visitat durant el mes de maig. Llur manifestació al Palau de la Música Catalana ha constituït dues festes de germanor que han fet més forts els lligams d'amistat que uneixen les regions de Galícia i Catalunya. Sol·licitada la cooperació de l'ORFEÓ CATALÀ, no cal dir amb quin entusiasme respongueren els nostres choristes, alternant amb els germans de Galícia.

Les dues corporacions d'art popular arribades de les costes del Cantàbric, la primera, "Toxos e froles", del Ferrol; la segona, "Cantigas d'a terra", de la Corunya, constitueixen una i altra un conjunt no pas gaire nodrit, però l'entusiasme i l'amor que senten pel folklore del seu país presten a llurs manifestacions, saturades de sabor terral, una animació plena de vida i d'esplendorós color; llueixen en elles no solament llurs condicions vocals sinó també llur habilitat en l'art de la dansa, acompanyada pels típics instruments gallecs, la gaita i el tamborí. Els cantaires del Ferrol ofereixen un art més primitiu, d'una rusticitat que enamora per la seva senzilla i espontaneïtat. En canvi, els de la Corunya presten ja a les execucions corals un refinament major; les veus ben afinades per llur acurat ensinistrament assoleixen efectes molt bells que avaloren encara més l'interessant repertori. Recordem amb gust la perfecció, per tothom reconeguda, amb què foren cantades a la primera part del concert la balada tan celebrada de J. Montes, *Negra sombra*, i la "muñeira", humorística de M. Fartos, *Quer que, lle quen*. Aquestes dues composicions van haver de repetir-se i el director Adolfo Anta Seoave fou merescudament ovacionat.

Igual que en aquest concert donat pel chor "Cantigas d'a terra", hom escoltà ben agradat també en l'anterior que ens ofrenà el chor ferrolà "Toxos e froles", dirigit pel mestre Manuel Lamas Ríos, les característiques "muñeiras", els suggestius "alalàs", alguns d'ells d'exquisida fantasia, les animades "foliades", les joioses "pandeiradas", en fi, entonades en les romeries i aplecs del poble gallec. Tot plegat, amb les típiques vestimentes fortament colorides, dóna una mostra de la vida camperola que atrau amb singular poder i fa esclatar el més franc aplaudiment.

A la festa celebrada el 12 de maig per "Toxos e froles", festa que oferia encara el simpàtic objecte de recollir cabals per a l'erecció d'un monument a l'exímia pensadora ferrolana Concepción Arenal, l'ORFEÓ CATALÀ, sota la direcció del mestre Millet, va interpretar la balada gallega de Montes *Negra sombra* i *La mort de l'escolà*, de Nicolau.

A la festa del dia 26, a càrrec de "Cantigas d'a terra", que comportava un programa ja prou extens, l'ORFEÓ CATALÀ obrí la segona part amb l'audició dels chors, aplaudits sempre extraordinàriament, *El caçador i la pastoreta*, de Botey; *El maridet*, de Pérez Moya, i *El Noi de la mare*, de Nicolau.

Els cantaires gallecs, festejats en gran manera, no tan sols en el nostre Palau sinó també en quants llocs públics manifestaren llur art ple de seducció, s'hauran emportat un bon record de Barcelona, i nosaltres no oblidarem pas tampoc el gaudi d'unies hores evocadores de belles tradicions i remembrances.— S.

DONATIU PER AL MUSEU DE L'ORFEÓ CATALÀ

En ocasió del traspàs de la bondadosa dama Carolina Punsà, vídua que fou del gran pianista C. G. Vidiella, la qual ja en vida havia fet pertinents indicacions, el nostre amic Sr. Carles Folch, hereu de la Sra. Vidiella, ha fet ofrena a l'ORFEÓ CATALÀ d'un bon recull d'obres, curiositats i documents que havien pertangut al nostre excels pianista. Entre el cos que forma el valuós donatiu, cal registrar un bon nombre de retrats de músics, alguns dels quals enriqueixen la iconografia dels nostres artistes músics, bon xic descurada, una tria de programes que marquen tota una època, una bona quantitat de música especialment per a piano, lletres, manuscrits, premis i recompenses guanyades pel mestre Vidiella, amb altres proves d'afecte i d'intima amistat. I la mà, emmotllada en guix, de l'eminent artista, que ve a fer costat a altres documents que com la mà del malaguanyat mestre Granados i la mascareta del plorat mestre Nicolau, es guarden a les vitrines del Museu de l'ORFEÓ CATALÀ.

Completen el donatiu dibuixos, caricatures d'Apeles Mestres, pintures, retrats al llapis fets per diferents artistes, llibres, revistes, poesies i un retrat a l'oli, joventut del mestre Vidiella, fet per l'artista Ricard Martí.

No cal dir com l'ORFEÓ CATALÀ agraeix i estima aquesta prova de ver afecte que acaba de fer-li el Sr. Carles Folch, el qual ve a fer-nos encara més viu i més despert el record d'aquell gran pianista català qui fou En Carles G. Vidiella.

R.





Moviment musical

MADRID

Heus ací dos mesos d'intensa activitat, no solament pel que s'ha fet, sinó també pel que s'ha dit. Ja que s'ha fet molt i no s'ha dit menys, sens dubte. El millor de tot això ha de reflectar-se en les ratlles aquestes, malgrat la concisió i alguns buits siguin inevitables. I ara, sense altre preludi, s'aixeca el teló.

Per contribuir a l'esplendor de les festes amb motiu de l'aniversari de la República, varen actuar a Madrid les orquestres locals, adès soles, adès associades a organismes corals procedents de diverses regions d'Espanya i també d'algunes illes més o menys adjacents, quan no actuaven aquests sols o amb llurs propis instruments acompanyants. En aquesta desfilada, recordem la Masa coral de Madrid, l'Orfeó Donostiarra, la Coral Zamorana, els Chors Clavé, la Coral Tinerfeña i nombrosos dansarins regionals. Foren abundoses les obres nacionals, però se n'executaren també d'estrangeres. Va destacar-se una estrena a Madrid: la del *Soneto a Córdoba de Góngora*, per a cant i arpa, compost per En Falla amb motiu del centenari d'aquest insigne poeta. Les festes musicals varen resultar molt, com vulgarment es diu, i en llur confecció no intervingué pas la Junta Nacional de Música, com pot advertir-se per la *Gaceta* i per les declaracions del ministre del ram, senyor Madariaga, qui va fer relació nominal dels que l'ajudaren per a assolir el major esplendor filharmònic.

A la iniciativa del mateix ministre, segons el dir de la gent, es deu l'actuació d'Antònia Mercè "La Argentina", amb una subvenció de la J. N. M., que figurava com a organitzadora de diversos festivals. En tots aquests sobressortí *El amor brujo*, de Falla. Per a "farcir" l'espectacle hi hagué música espanyola en abundor. I la que més agradà fou, precisament, la dels compositors "nacionalistes", des de Chapí i Bretón fins a Julio Gómez i Joaquín Turina, tot passant per Granados i Vives. Els vanguardistes, a l'inrevés, deixaren molt freds els oients, i com que predominaven llurs obres, foren molts els que entraren al teatre al bell punt d'acabar-se la part simfònica, o sia, en començar la coreogràfica, l'èxit de la qual ha estat indiscutible.

Abans i després no han restat pas mudes les Orquestres madrilenyes. Al Calde-rón la Sinfónica ha donat la seva tanda de concerts de luxe, amb diverses estrenes: *Ritmica obstinada*, de Vladimir Vogel; fragments de l'òpera *Wozzeck*, d'Alban Berg, amb el concurs de la cantatriu Carlota Dahmen-Chas; *Sinfonia concertante*, de William Walton, amb el concurs de la pianista Harriet Cohen, i l'*Homenaje a Arbós*, obra dedicada al director de la Sinfónica pels compositors espanyols, segons deia el programa amb inexactitud manifesta, ja que solament hi figuraven músics madrilenys, i encara no pas tots. En total, catorze, tants com versos conté un sonet. I resultà un sonet amb "estrambote", perquè així denominà un dels autors la seva composició. Foren els ofrenadors Falla, Sanjuán, F. de la Viña, Bautista, Julio Gómez, els dos germans Halffter, Esplà, Turina, Pittaluga, Salazar, Remacha, Bacarisse i Conrado del Cam-

po. Havien estat tema obligat per a tots ells les notes "la, re, si, do, sol", simbòliques (!) de les lletres que formen la paraula Arbós. Com totes les obres de circumstàncies, el millor de les que tractem és la intenció. En gairebé tots els casos, els fragments integrants semblaven escrits per compromís i no per lluïment. A canvi d'això, quina varietat kaleidoscòpica! Suavitats en uns i aspreses en altres; superficialitats i fondàries alternatives; claredats i ombres sense solució de continuïtat; foc i brases en successió implacable; trossos de mestres sense deïxebles i trossos de deïxebles que es creuen mestres; fruits de formacions escolars i fruits de deformacions autodidàctiques; monocromies i politonies, maduresa i joventut, extravagàncies i cursileries, tonalismes i atonalismes, genialitats i ingenuïtats. Llur brevetat donà la "tònica". I encara així, prou costà de resistir-la! El més espontani i amb més espontaneïtat aplaudit fou el de Turina i el de Gómez. I el més protestat... és preferible callar-ho. Ni els catalans, ni els valencians, ni els bascs, ni els compositors de les altres regions no tingueren cap participació en aquesta obra, sortosament per a ells. I que em perdonin tots la manera d'assenyalar. Això sí, el grup monopolitzador va enllestir-se amb més gust que felicitat, per desgràcia seva i de l'Arbós.

L'Orquesta Clàssica, dirigida per Franco, va donar una sessió oferint les novetats següents: *Rapsodia sinfónica*, per a piano i orquestra de corda, de Joaquín Turina, obra que pertany al seu "cicle pianístic", i diverses obretes de Desplantes-Nachez, Knorr i Busch.

L'Orquesta Filharmònica anuncià un abonament de sis concerts. També varen haver-hi aquí les seves novetats; però cap d'elles tan important com la de la darrera sessió, puix succeí que la sessió aquesta restà enlaire degut, segons varen dir els que ho sabien, a causes d'ordre econòmic. Migrat l'abonament i flaca la guixeta, s'esperava la revenja gràcies a la subvenció oficial. Però el cas és que, segons sembla, cap a les darreries de maig no havia rebut encara l'esmentada Orquestra la quantitat assignada per la J. N. M., a la qual es troben sotmesos els destins filharmònics hispànics per imperi de la Llei, i els que es trobaven amb l'aigua al coll demanen salvament com l'aprenent de bruixot que tots coneixeu prou gràcies a Goethe o bé a Dukas.

En aquests cinc concerts donats per l'Orquesta Filharmònica s'han estrenat les obres següents: la fantasia coreogràfica *Ritmos*, de Joaquín Turina; *Preludi per a un conte d'Andersen*, de Toch, i *Serenata*, de Milhaud. No s'ha executat cap obra del senyor Esplà, però sí varen donar-se dues audicions d'*El retabló de Maese Pedro*. Una d'aquestes audicions va ésser organitzada en "conmemoración de Cervantes, en el 318 aniversario de su muerte" — segons es llegia en el programa — i amb ella es donà la primera representació a Madrid de l'admirable producció de Falla, ja que intervinren figurants i titellaires del Teatre d'Escola d'Art, ninots i personatges mítics, amb decorat i figurins apropiats al cas. L'èxit assolit fou extraordinari i ben merescut, no solament per l'obra mateixa, sinó per obra de Pérez Casas, el director escrupolós i fidelíssim.

Els concerts de societats i els recitals d'altres empreses han estat nombrosíssims. Si abundaren els insignificants, no en faltaren, per sort, de ben notables. Ens plau fer memòria del que va donar Joan Manén, actuant de compositor i de violinista. Heus ací una llista breu d'alguns actuant més: chors de Cosacs del Don i de Cantaires Romanesos; orquestra anomenada "Asociación de estudiantes del Conservato-

rio", dirigida per Ataulfo Argenta; violinistes Ivonne Canale i Simon Goldberg; pianistes Fernando Ember, Leopoldo Querol i Marcel Maas; cantatrius Elena Sadoven i Madeleine d'Avezzo, i "Trio Clásico Español".

Afegiu a la llista precedent la dels conferenciants. Kurt Sachs donà tres conferències en el Centre d'Estudis Històrics. Madame Janine-Weill dissertà sobre Schumann i Debussy en l'Institut Francès, tocant nombroses obres al piano en dues sessions. Al mateix lloc Glòria de Loysaga va donar una conferència sobre "Beethoven i els seus amors", amb exemples per aquesta pianista i la violinista Lola Palatin de Higuera. Jaime Martínez Sánchez dedicà una saborosa conferència a les causes de la decadència nostra en matèria de teatre líric, remarcant el que en tal sentit deu el nostre país a la J. N. M.

El tenor Juan García, davant la crisi greu que està travessant aqueixa manifestació artística, acaba de formar un espectacle nou que s'ofereix com a fi de festa en un cinema luxós, perquè, segons un diari important de Madrid, el tal García "es un bravo luchador que no se resigna a esperar a que la Junta Nacional de Música ampare de verdad el arte y a los artistas españoles". Ha constituït una orquestra de tipus zingarenc integrada per dotze músics, els quals dirigeix, i pels quals es fa acompanyar el repertori que canta.

I ja que de cançons parlem, diré que ha estat resolt el concurs al qual vaig referir-me en la meua crònica anterior. Els premis s'han concedit "al peso", segons frase de Turina en "El Debate". Julio Gómez ha obtingut 1.000 pessetes per catorze cançons; Palau i Sánchez Gavito, 500 cadascú per sis cançons; Pittaluga i Rodrigo, 250 cadascú per quatre cançons. Això ha motivat la publicació d'alguns articles contra el veredict de aquest, accentuats pel fet que la J. N. M. s'hagi negat a atendre la petició de Julio Gómez, qui demanava l'exposició de totes les obres presentades al concurs. La tal cosa vindria a constituir una revisió del veredict, i això de cap manera ho consentiria la Junta aquella. I encara més, la mateixa Junta s'ha negat a lliurar certificat de l'esmentada decisió, perquè aquestes són secretes i solament acataria ordres de la Superioritat en tal sentit. "A B C", comentant aquest enrenou, ha vist en tot plegat una "polacada" més.

També ha estat objecte de públiques censures un altre veredict de la mateixa Junta: el del concurs obert per a subvencionar companyies líriques. Perquè un dels dos afavorits mai no s'ha dedicat a empresari, ni té companyia formada ni compta amb local per a les representacions... si bé compta amb obres líriques de qualque vocal de la Junta, com es llegeix en la Premsa madrilenya.

La mateixa Premsa ha donat compte que en una de les darreres sessions de l'Acadèmia de Belles Arts es promogué "un pequeño debate sobre asunto que pasará a resolución de la sección de música". Segons els informats, aqueix incident sorgí en ésser censurada la tasca de la ja tantes vegades esmentada J. N. M.

No voldria jo retreure amb tanta freqüència, si no fos per a elogiar-lo, aqueix organisme oficial, però el deixar de fer-ho seria faltar al meu deure de cronista. Deure que m'obliga, finalment, a divulgar ací una notícia que produirà sensació entre els que la ignorin encara. Vaig ésser processat per querella de la Junta, que havia jutjat delictius onze articles meus de darreries del 1931 i primers mesos del 1932; però ara, després de múltiples incidències, he quedat lliure. I no pas per sentència, ja que no hi ha hagut judici oral; ni per amnistia, puix aquesta va excloure els de-

lites seguits a instància de part; ni per perdó de la part ofesa, ja que això solament arribà a insinuar-se. La meua causa ha estat sobreseïda; s'ha donat per desistit l'acusador i s'ha imposat les costes a don Oscar Esplà sota el doble aspecte de querellant en nom propi i querellant com a President de la Junta Nacional de la Música i Teatres Lirics.

JOSEP SUBIRA

PARÍS

Des de la meua última crònica publicada en aquestes planes en el número corresponent al mes de març, s'han donat les audicions musicals en tan gran nombre, que segurament hauré de passar per alt moltes d'elles.

Ressenyaré, ara, breument, alguns dels concerts efectuats durant el mes d'abril i últims dies de març. Esmentaré, en primer lloc, l'èxit que obtingueren els concerts que el nostre admirat amic, el mestre Fernández Arbós, dirigí al davant l'Orquestra Padeloup, i que estaven integrats per música d'autors ibèrics o inspirada en motius populars espanyols. La crítica, unànimement, ha considerat el mestre Arbós com un director conscient i posseïdor de les més altes qualitats.

En ço que fa referència a música escènica esmentarem la represa a l'Opéra-Comique de *Résurrection*, de Franco Alfano, el text de la qual és inspirat en Tolstoi i que fou composta l'any 1927: és aquesta una obra plena de verisme que fou ben dirigida per Mr. Gustave Claez. Al Théâtre de la Porta St. Martin hom ha reprès també l'òpera còmica d'André Messager *La Basoche*, amb la seva música plena de fineses, dirigida per Maurice Frigara.

Quant als altres concerts simfònics desenrotllats durant l'època de referència, sobresurten d'una manera especial els donats a l'Opera per l'Orquestra Filharmònica de Berlín, sota la direcció de Wilhelm Furtwaengler. En altres ocasions, des d'aquestes planes, hem fet l'elogi més complert d'aquesta formidable orquestra alemanya; per tant, no hem de repetir-lo ara, novament. Només direm que els seus programes no comportaven cap novetat. Heus ací les obres que els integraven: *Petita Serenata nocturna*, per a instruments de corda, de Mozart; *Quatre simfonies*, de Schumann; *Zarathustra*, de R. Strauss; *Festes*, nocturn, de Debussy; Obertura de *Leonora*, núm. 3, de Beethoven; finalment, algunes obres wagnerianes, entre elles l'inefable *Siegfried-Idyll*. L'èxit d'aquests concerts fou més que complet.

L'últim concert Lamoureux de la temporada comportava l'audició completa de *Les Béatitudes*, de C. Franck, dirigides per E. Lévy, el qual potser no entrà prou en l'essència íntima de l'obra i en donà una audició bastant superficial.

Els Concerts Padeloup finiren llur tanda els dies 24 i 25 de març. Els dirigí el mestre Inghelbrecht. En ells es donaren dues primeres audicions: una *Suite* d'Emile Passani anomenada *Amour et Grammaire*, i un *Concert* per a violí i orquestra de Jacques Dupont, la part de solista del qual fou magistralment executada per Mme. Denyse Bertrand. La primera de les obres citades consta de sis melodies (que foren molt ben dites per Mme. Marcelle Gerar), demostratives de l'exquisida espiritualitat del seu autor. El referit *Concert* consta de tres temps molt desenrotllats: *Preludi*, *Recitativu* i *Final*; està escrit amb franquesa, però en alguns passatges l'escriptura apareix atapeïda; en ell abunden les més grans dificultats.

A últims d'abril l'Orquestra Filharmònica de Viena, dirigida per Bruno Walter,

ha donat un esplèndid concert amb obres de Weber, Wagner, Brahms i Mozart. L'èxit ha estat digne de la il·lustre corporació i del seu eminent mestre.

Entre els concerts de música de cambra, mencionem els donats pels Quartets de Budapest i Reilinger (ambdós integrats per instruments de corda); dues sessions de sonates per a violí i piano a càrrec de Mlles. Popp i Katzigheras i dels germans J. i E. Baume respectivament, en la primera de les quals oïrem una remarcable Sonata de J. Booven; recitals de piano a càrrec dels artistes Backaus, Marcelle Heudlin, Kilonyi, etcètera; recitals de violí per M. Quiroga, Henri Szeryng, etc.; de violoncel per Jean Reculard.

Anotem, també, els concerts donats pel chor "Cosacs del Don" i pels "Petits Cantaires de Viena". Aquesta última corporació està composta per 17 infants: cantaren motets de Palestrina i de J. Handl, cançons populars harmonitzades i l'opereta de Mozart, *Bastià i Bastiana*. Les veus d'aquest petit chor són molt pures i la justesa d'execució és ben remarcable.

Volem parlar també de la sessió que, sota el patronatge i la presidència del Cardenal Verdier, tingué efecte a Sant Sulpici en honor del venerable mestre Charles M. Widor, el qual ha aconseguit l'avançada edat de 90 anys. Aquest gran artista dirigí l'audició de la seva *Tercera Simfonia* per a orgue i orquestra, la part solista de la qual fou superbament executada per Mr. Dupré. S'interpretaren després diversos motets i pel mateix organista diversos fragments de simfonies per a gran orgue, totes aquestes peces originals també del mestre homenatjat. La impressió que aquest concert produí fou de qualitat perdurable. Diverses autoritats parisenques assistiren a l'esmentat acte.

Ens referirem ara, també breument i concisa, a les manifestacions efectuades durant el mes de maig. Els ballets de Mme. Ida Rubinstein han actuat en el Teatre Nacional de l'Òpera i han donat les tres primeres audicions següents: *Diana de Poitiers*, de Jacques Ibert; *Persephone*, de Strawinsky, i *Semiramis*, d'A. Honegger. La música de la primera obra és molt hàbil i d'un esperit en extrem optimista: els chors formen part integrant del ballet. L'obra de Strawinsky és un melodrama inspirat en Homer. El ritme de la música del cèlebre compositor rus contraria a cada moment el ritme prosòdic de la paraula. L'autor empra, doncs, juntament amb l'orquestra, una veu solista i dos chors: un d'infants i un altre mixte. La crítica, amb comptade excepcions, no ha estat pas gaire favorable a l'obra que comentem. L'orquestra (que en molts punts queda reduïda al baix i a un instrument solista) fou dirigida pel mateix autor. El llibret de *Semiramis* és degut a P. Valery; la música d'aquesta obra és una mica crua, però no està pas mancada d'efusió emocional. Ida Rubinstein, amb la seva "troupe", ha estat molt ben rebuda.

La compnyia de Ballets Russos de Monte-Carlo, que durant el passat mes de maig va fer una magnífica exhibició al nostre Liceu, ha assolit darrerament, al Teatre dels Camps Elisis de la capital francesa, un nou èxit en donar a conèixer el "ballet", diríem científic, en dos quadres, *Les imaginaires*, escenificació i coreografia del professor David Lichine i música de George Auric. Es tracta d'un espectacle original i artístic. Desenvolupant un tema amorós, Lichine combina i fa evolucionar a l'escena diverses figures pertanyents a la geometria i d'altres de simbòliques que arrodoneixen l'acció.

El "ballet" esmentat ha suggerit el següent curiós comentari al notable crític francès Emile Vuillermoz: "Els estudiants que es torturen el cervell estudiant els

tractats de geometria, rebran amb goig la nova que la direcció dels Balls Russos de Monte-Carlo ha decidit fer més agradable aquesta ciència austera, presentant damunt d'un fons negre i confiant a les seves formoses dansarines el traçat vivent o en carn de les bisectrius, les tangents i el quadrat de la hipotenusa."

Amb tot, no pot dir-se que totes les figures que presenta l'autor formin part del que les matemàtiques anomenen "imaginari". I aquest detall fa dir al mateix crític: "Jo no m'atreveixo, en aquestes condicions, a recomanar les lliçons del professor Lichine als alumnes que preparen la memòria corresponent per al títol, però llurs familiars poden freqüentar l'esmentada càtedra amb complaença."

En canvi la música del "ballet" de què parlem, segons Emile Vuilliermoz, sí que pertany a la categoria dels "imaginari"; car està mancada d'existència real. És feta de dubtes, de vagoroses inspiracions i d'aires sense acabar. Vacilla entre fórmules tècniques diverses i contradictòries, tergiversa, camina a les palpentes, i l'espectacle fineix abans que el músic irresolut hagi pres una decisió. "El cas del senyor Georges Auric — diu Vuilliermoz, — compositor allunyat, per un snobisme extramusical, de la seva veritable vocació, és vertaderament una de les coses més desconcertants de la música dels nostres temps."

Hauriem de parlar encara de moltes altres manifestacions, però no volem acabar aquesta nostra crònica sense remarcar el Curs d'interpretació d'obres violinístiques donat pel cèlebre Jacques Thibaud, en el qual i amb èxit esclatant, han pres part els nostres pianistes Corma (deixebles ben aprofitats del nostre il·lustre Marshall) i el violinista valencià Joan Alós Tormo, així com també els Concerts-conferències sobre la interpretació d'obres orgàniques de Bach donades per Marcel Dupré, l'estudi del qual dedicat als corals és demostratiu del seu mestratge consumat.

S. A. T.

PRAGA

LES FESTES DEL CANT CHORAL

Ja és conegut a Espanya i a Portugal quelcom del cant coral txecoslovac pels viatges dels Chors de Mestres de Praga i de Moràvia, efectuats els uns l'any 1929 i altres en 1932. De totes maneres, aquestes masses corals no foren sinó una mostra representativa del gran moviment del cant coral que abarca tot el poble sencer i que està distribuït entre els múltiples orfeons, masculins i femenins. Aquests orfeons foren fundats fa molts anys en el país seguint l'exemple de la Societat model de Praga, nomenada "Hlahol Resonancia", i tingueren la sort gran de trobar en les composicions dels fundadors mateixos de la música moderna txeca. Smetana i Dvorak, un programa del cant coral altament artístic, mentre que un altre compositor, Bendel, els ofrenava un repertori més aviat popular i accessible a les possibilitats dels cantaires provincians que conreen el cant per afició i no pas per professió. Fins a la meitat del segle passat aquestes societats es descabdellaven per llur compte propi, duent vida pròspera o esllanguida segons la capacitat o l'ardor dels directors i associats. Solament a partir de l'any 1869 i seguint l'exemple dels gimnastes Sokoles, els cantaires s'han unit, formant una Federació de societats corals, i passats alguns anys d'assaigs, aquesta organització pogué imposar-se finalment a l'atenció del públic per l'execució de l'*Stabat Mater* de Dvorak, que cantaren 700 persones al Teatre Nacional en 1891.

És necessari afegir que la Federació no posseeix cap chor propi, sinó que és un òrgan administratiu i representatiu de totes les societats locals, agrupades per províncies en federacions provincials, les delegacions de les quals formen justament la Federació central a Praga. Aquesta Federació que reuneix actualment 265 societats o orfeons amb 11.000 socis executants, dividides en 27 províncies, s'ocupa, des del punt de vista administratiu, dels interessos comuns dels orfeons locals, per als quals publica música, una revista i reuneix els cabals per a la construcció d'una Casa Matriu del Cant a Praga, i des del punt artístic, organitza els concursos del cant popular i els grandiosos festivals del cant coral amb la col·laboració dels millors chors del país.

El que és més especial d'aquestes festes és llur caràcter democràtic i educatiu que es manifesta en el fet que en elles no prenen part les Masses Chorals superiors, com és per exemple la Choral de Mestres de Moràvia, en competència amb altres Masses Chorals, sinó tots els orfeons, preparats voluntàriament segons un programa proposat i aprovat per la Federació, d'una província o regió, i, més tard, tots els chors del país reunits i confosos en una sola Massa, executen un programa adaptat a aquestes audicions magnes, demostrant amb això el que pot fer l'art vocal per a disciplinar un poble, comunicant-li a la vegada l'alegria, l'entusiasme i el sacrifici — ja que les despeses són satisfetes pels mateixos cantaires, — posat tot al servei d'un ideal artístic i patriòtic.

El primer festival — inspirat en l'exemple d'Anglaterra — fou celebrat en 1904, i en ell s'executà de manera mestrívola el famós oratori *Santa Ludmila*, compost per Dvorak precisament per a un festival anglès. Les dificultats financeres i generals causades per la guerra mundial, no permeté celebrar el segon festival fins a l'any 1928, prenent-hi part igualment els chors de Polònia i de Iugoeslàvia, i el tercer ha estat celebrat la primavera d'enguany.

No és possible imaginar-se l'efecte assolit pels grandiosos concerts que s'han donat aquesta vegada a la capital de la República txecoslovaca. Programa variadíssim i execució impressionant. Afluència enorme d'auditors, no solament de la ciutat, sinó dels pobles veïns encara. Direm només que el primer concert, a càrrec dels orfeons de Praga, contenia les cançons de Novák, Suk, Vomáčka i Folprecht per a veus d'home i de dona, algunes d'elles amb acompanyament d'orquestra, de piano i amb "solos". El segon concert fou una novetat, ja que solament contenia cançons per a la mainada que interpretaren els alumnes de les escoles primàries, superiors, normals i especials i també dels instituts. Ultra les audicions per agrupaments, s'han cantat composicions diverses per 8.000 nois, amb un entusiasme tan extraordinari que dels petits passà als grans, ben satisfets aquests en veure la nova generació que ha de seguir dintre els orfeons la tasca dels pares. El tercer concert fou reservat als chors regionals, ucraïnians, eslovacs, txecs, que cantaven en conjunts de 150 a 600 persones — havent-se pagat ells mateixos el viatge. — L'audició acabà amb l'himne de Sant Venceslau, de Foerster, i la cançó eslovaca.

Aquests festivals chorals que duraren cinc dies culminaren amb el concert darrer dedicat totalment a les composicions vocals de Dvorak (*Himne*) i de Smetana (*Oració*, *La cançó camperola*, *La cançó txeca*), executades per no menys de 6.000 veus mixtes, amb acompanyament d'una orquestra de 150 professors, grandios conjunt que admirà per la seva justesa d'expressió, adés fina, adés ardida. Els aplaudi-

ments de milers d'auditors, entre els quals ressaltava la figura del venerable President Masaryk, segellaren el triomf del Poble Cantaire, que ha deixat a tothom inesborrables records de bellesa, de goig i d'ensenyança.

VLASTIMIL KYBAL

SUISSA

GINEBRA. —Amb els concerts que han posat fi a la present temporada, el "Collegium Musicum" ha ofrenat un programa de música moderna suïssa. Sobre cinc números hi havien quatre primeres audicions. No totes guardaren el mateix interès; en primer lloc cal esmentar un *Preludi i fuga* de Frederic Hay, l'enèrgic i valent director del "Collegium Musicum". Bellament inspirada i fortament expressiva, el mateix la Fuga que el Preludi, aquesta obra és d'un valor indiscutible. Un *Impromptu concertant* per a piano i orquestra, de Théo Appia, és una peça d'inspiració distingida, d'una bella maduresa d'esperit. Th. Appia és un músic que no s'expressa pas a la babalà, i, en això, feia contrast amb dues obres d'escàs interès executades seguidament. Per a acabar, una *Sérénade en fa major*, op. 6, de F. Weingärtner, fou escoltada amb gran simpatia; encisadora, escrita amb claredat, sona molt bé; dirigida amb ardor i precisió per M. Frederic Hay, aquesta composició obtingué un èxit franc.

Un altre concert agrupà els noms dels bons artistes: Johnny Aubert (pianista), Marcel Moyse (flautista), Blanche Honegger (violinista) i Henri Honegger (violoncel·lista), mentres el "Cercle Bach" donava la seva darrera sessió de curs amb la cooperació del remarcable organista ginebrí M. W. Montillet.

Al Gran Teatre triomfa, actualment, una nova producció d'Emile Jaques-Dalcroze: *Le joli jeu des saisons*. Aquesta obra, plena d'encís, en la qual els infants de l'escola rítmica col·laboren amb gran entusiasme, assoleix el millor èxit. L'obra, diu el "Journal de Genève", està tractada en la forma de revista. Consisteix en una exposició de quadres animats, sostinguts i comentats pel cant i l'orquestra. Les evolucions de nois i noies hi guarden un lloc essencial i els proporciona una frescor seductora. La música de Dalcroze mai no ha estat més inspirada que en expressar la ingenuïtat infantívola. Novament desperta — i amb quin exquisit plaer! — candorositats adormides lluny de preveure. Espectacle confortador, com cap altre, aquests jocs plens d'entrenament i de naturalitat, fins i tot en certs moments menys reeixits, per bé que curiosament dissimulats. El públic es diverteix juntament amb els actors jovencells... Per a il·lustració del text, Jaques-Dalcroze ha escrit una partitura saborositíssima. La melodia raja fàcilment i abundosa. Afegirem, a la crítica que acabem de transcriure, que els chors són particularment ben trobats i que l'humor hi presideix constantment. El públic ovaciona totes les nits l'autor i els seus intèrprets.

Al Conservatori de Ginebra acaba d'inaugurar-se un intercanvi de joves artistes (tal com s'havia ja fet amb l'Escola Normal de París) amb l'*Schola Cantorum* de París. El senyor André Grassi, de la capital francesa, ha tocat peces de Ravel, Debussy, Louis Aubert, etc., de manera sòbria i clara. A canvi d'aquest representant de l'*Schola*, el Conservatori de Ginebra enviarà a París una de les seves deixebles, Mlle. Péter.

El Conservatori, en fi, ha consagrat una sessió a la memòria de Woldemar Pahneke, darrerament traspassat, el qual havia estat durant 40 anys professor de violí en

la mateixa escola. Al transcurs d'aquesta cerimònia foren executades les obres següents de W. Pahnke: la Sonata en *re* major per a violí i piano, algunes melodies i el Quartet de corda en *la* menor.

ZÜRICH. — Ha estat organitzada en aquesta ciutat una setmana Richard Strauss per a festejar els 70 anys del compositor. S'han representat al Teatre les òperes *Salomé*, *La dona sense ombra* i *Arabella*, i en dos concerts han estat interpretades les composicions *Macbeth*, *Zarathustra*, la suite *El burgès gentilhome*, *Don Quixot*, melodies, etc.

Mants concerts han posat fi a la temporada. La Novena Simfonia de Beethoven fou dirigida pel mestre Andrae; hi ha hagut també un concert de l'Orquestra Filharmònica de Viena (direcció Bruno Walter) i un concert de l'Orquestra Filharmònica de Berlín (direcció W. Fürtwangler).

Entre els festivals organitzats amb motiu del centenari del Teatre Municipal de Zürich, hem de remarcar les representacions d'*Antigone*, d'Honegger; de *Venus*, de Schoeck; del *Retrat*, igualment de Schoeck (poema de F. Busoni). La companyia italiana donarà la *Tosca*, el *Barber de Sevilla* i la *Flauta màgica*.

BASILEA. — L'Orquestra Filharmònica de Viena, sota la direcció de Bruno Walter, s'ha fet sentir igualment a Basilea. Una audició de *Paulus*, de Mendelssohn, ha permès a la nova generació conèixer i estimar aquest oratori no repetit des de fa molt temps.

Com tots els anys, en el mes de maig, la ciutat de Basilea ha organitzat un festival consagrat enguany a Schubert i a Weber. Han estat interpretades, en particular, totes les simfonies i l'òpera *Die Freunde von Salamanka*, de Schubert; *Oberon*, de Weber; diverses obres de música de cambra, etc.

BERNA. — Al costat dels concerts simfònics habituals, s'ha constituït a Berna una nova orquestra, la "Berner Kammer Orchester", que ha consagrat els quatre concerts d'aquest hivern a la música antiga. Una gran part de les obres executades, ho foren per primera vegada a Berna. Recordem la Simfonia en *la bemoll* de Mozart (K. V. 202); una ària per a soprano, d'Scarlati, amb flauta obligada; una ària per a soprano, de Purcell; el Concerto per a contrabaix, de Dragonetti; "l'estro armónico", concerto de Vivaldi, així com el concerto per a orgue que Bach composà sobre aquesta mateixa obra. La iniciativa de tals concerts es deu al jove director Eugène Huber, guanyador del premi Schumann l'any 1931. Aquesta orquestra, tot just nada, ha obtingut un èxit brillantíssim conduïda per l'esmentat mestre Huber amb una fermesa que proclama els seus mèrits excel·lents.

BERTHE VAUCHER

BARCELONA

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA: ASSOCIACIÓ DE CULTURA MUSICAL. — *Maurice Marechal*. — El concert del dia 22 de maig anà a càrrec del conegut violoncel·lista francès Maurice Marechal i del pianista Alexandre Vilalta. Els esmentats artistes executaren produccions de Sammartini, C. d'Hervelois, Beethoven, Ph. E. Bach, Boccherini, Debussy, Karjinsky, Ravel, Falla i Nin.

Maurice Marechal és un artista notabilíssim. Posseeix una tècnica clara, completa i ben segura. I el seu estil és correcte, suggestiu i sempre seriós. Marechal executà de manera perfecta tot el seu ric i substancios programa. I cantà, per exemple, de manera mestrívola, el bellíssim Largo de Ph. E. Bach. Executà, també, de manera admirable, les obres que exigeixen virtuositat.

Repetim-ho: Marechal és un artista notable, sempre digne i seriós.

Vilalta acompanyà bé tot el programa. I cal subratllar que algunes de les obres executades eren ben importants, considerades pianísticament. — X.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA": *Fritz Kreisler*. — Kreisler ha tornat a visitar-nos. I és de bell nou l'Associació de Música "da Camera" que l'ha fet venir. I hem pogut fruit altra vegada oint el gran violinista, l'admirable concertista vienès. Aquest cop, Kreisler tocà el Concert núm. 4, en *re* major, de Mozart, i el Concert en *mi* menor, op. 64, de Mendelssohn, amb acompanyament d'orquestra que dirigí el mestre Pau Casals. Després, Kreisler executà les següents obres: *Cançó Lluís XIII* i *Pavàna*, Kreisler; *Variacions*, Tartini; *Rondó*, Mozart; *Havanera*, Ravel; *La fille aux cheveux de lin*, Debussy; *Caprici vienès*, Kreisler.

El que caracteritza, creiem, l'art de Fritz Kreisler, és la seva tècnica fàcil, clara, i el seu estil seriós, sobri. Les interpretacions de Kreisler s'imposen també per la gràcia. Kreisler, en fi, és un artista personal. I al costat del nostre Pau Casals ocupa ja fa anys el primer lloc entre els artistes d'anomenada mundial. I en oir Kreisler, hom no sap què admirar més, si la seva tècnica brillant, segura, o les seves fineses. Car, en crear fineses, delicadeses de so (o d'estil!) Kreisler és gairebé inimitable.

En tocar entre nosaltres, ja ni caldria dir que Kreisler assolí, com arreu del món, el més gran èxit. Afegirem ara que Casals dirigí bé l'orquestra. I el pianista Maurice Amour acompanyà de manera perfecta les obres de la segona part del programa. Creà també subtils fineses. — X.

Raya Garbusova. — Ens fou agradós de tornar a sentir la ben notable violoncellista el nom de la qual encapçala la present nota. Aquest cop, Raya Garbusova executà el següent programa: Sonata en sol, Sammartini; Variacions sobre un tema de Mozart, Beethoven; Adagio i Allegro, Boccherini; Concert en *la* menor, Saint-Saëns; *Melodia*, Tchaikowsky; *Vol de borinot*, Rimsky-Korsakoff; *Malagueña*, Albéniz; *Dansa del diable verd*, Cassadó.

Raya Garbusova és una excel·lent violoncellista. Venç les dificultats amb facilitat i canta molt destrament. L'artista de la qual parlem interpretà, a més, les obres, de manera plaent, justa, suggestiva. I el seu èxit fou franc. Fou ben acompanyada pel pianista Alexandre Vilalta. — X.

SOCIETAT FILHARMÒNICA: *Joan Manén*. — L'eminent violinista i compositor Joan Manén s'ha fet sentir de nou a Barcelona i, malgrat el ressò de la seva llarga "tour-née" a través de tota Europa el darrer hivern, el Palau de la Música Catalana no es va veure el dia del seu concert massa animat. I és ben de doldre, perquè el nostre Manén és un violinista formidable; la seva tècnica ha assolit el màxim esplendor. És tal el domini seu de l'instrument, que resol les dificultats més grans amb la

més sorprenent facilitat, i aiximateix domina el públic que en escoltar-lo resta completament fascinat.

A la primera part del concert, i acompanyat per una reduïda orquestra sota la direcció del mestre Cassià Casademont, En Manén interpretà el seu *Concerto da Camera*, op. A-24, seguit de la seva exquisida *Cançó*, op. A-8. El *Concerto* és una obra forta, plena de musicalitat, mentre la *Cançó* tradueix de manera admirable la refinada sensibilitat del músic català. L'interès musical de les obres defallí un xic després de l'audició de la *Sonata en sol* de Porpora, i de la *Romança en fa* de Beethoven, inscrites al començament de la segona part del programa. Assenyalarem com els moments més feliços del concertista la susdita *Cançó* original seva, la *Sonata* de Porpora (el temps final sobretot) i *Raig de sol*, composició subtil i delicada que el seu autor J. Hubay ha dedicat a En Manén. I en qualitat de virtuós va superar-se, podem dir, en la Sardana del concert "da camera", en l'*Aire variat*, de Paganini-Manén, i en el *Cant del rossinyol*, de Sarasate-Manén, que el públic volgué fruir per segona vegada. Totes les obres incloses en la segona i tercera part del programa foren acompanyades al piano pel senyor Bartulí, qui merescué unànims elogis en la seva tasca delicada.

Ara bé, en revisar les composicions dels violinistes més famosos, potser els actuals virtuoses s'excedeixen corregint o ampliant el que deixaren escrit aquells mestres del violí. I hom pensa que mai cap pianista no ha intentat afegir res de nou a les obres de Beethoven o de Chopin, ni tan sols a les dels antics clavecinistes. ¿Per què no respectar el repertori violinístic del temps passat? Deixem-lo tal com el crearen els nostres predecessors i d'aquesta manera es mantindrà el sabor d'època que es retrata tan bé en aquelles composicions d'ingènua i franca inspiració. Així pensem nosaltres, tot respectant el parer contrari. — S.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA ANTIGA. — El concert del 30 de maig de la ben simpàtica entitat el nom de la qual encapçala la present nota tingué lloc a la sala del rectorat de la Universitat. La sessió que ens ocupa fou dedicada a *La música de cambra a finals del segle setzè*. La Srta. Maria Carratalà dissertà amb traça entorn de la dita música i dels instruments familiars als músics i aficionats de l'època ja esmentada. La conferència de la Srta. Carratalà fou intel·ligentment concisa i ben documentada. I no intentarem pas resumir-la. Creiem, d'altra banda, que les importants i ben preparades conferències amb les quals comencen tots els concerts de l'Associació de Música Antiga haurien d'ésser publicades. Amb les susdites conferències, l'entitat de la qual parlem podria crear bells llibres anyals que honorarien, ensems que l'entitat organitzadora, la nostra musicologia.

Després de la interessant conferència de la Srta. Carratalà, oírem el següent curiós i suggestiu i evocador programa: *Galliarda frau marta* (1585), Christof Löffelholz; *Ungarescha* (1583), Jacob Paix; *Es het ein Baur sein freylein vorlohren* (1585), Cristof Löffelholz; *The Primerose* (1590-1651), Martin Peerson (Espineta); *Pavana settima detta la Todeschina* (1569), Julio Cesare Barbeta; *Fantasia XXV* (1599), Gio. Battista dalla Gostena; *Courante d'Angleterre* (1603), J. B. Besard (llaüt); *Galliarda* (1609), Matthias Märcher (espineta, llaüt i viola da gamba); *Frotola* (1504), Michele Pesentz; *Chanson* (1553), Thomas Crecquillon (cant i espineta); *Canzoneta alla napolitana: Io son fenice* (1584), Gabriel Fallamero; *Air de cour*:

Blond est le filet d'or (1603), J. B. Besard (cant i llaüt); *Ayre* (1601), Philip Roseter; *Ayre* (1601), Thomas Campion (cant, llaüt i viola da gamba); *Madrigal: Amarilli mia bella* (1602), Giulio Caccini (cant, llaüt, espineta i viola da gamba).

Com queda vist, es tracta d'obres gairebé totes desconegudes. Hom endevina, doncs, l'interès viu del concert que comentem. Les obres que acabem d'esmentar no tenen totes, certament, el mateix valor. Però hi ha entre elles produccions bellíssimes i representatives d'un caient de l'art dels sons, d'un estil. Esmentarem, per exemple, l'*Air de cour: Blond est le filet d'or*, de Besard, que considerem un veritable joell musical.

Cal ara afegir que els artistes que col·laboraren al darrer concert de l'Associació de Música Antiga se serviren d'instruments antics: espineta italiana del cincent, propietat de la Srta. Lluïsa Bosch i Pagès; viola da gamba del segle dissetè, que forma part de la col·lecció d'instruments que posseeix la Sra. Orsina de Folch i Torres; llaüt alemany del siscent, propietat de la Srta. Lluïsa Bosch i Pagès.

I és necessari fer constar que els vells instruments sonaren bé, molt bé. I cal felicitar els artistes abnegats, estudiosos, que, per tal d'honorar la nostra cultura, estudien els instruments antics i la música també antiga. Felicitem, doncs, els mestres Joan Gibert Camins, Gracià Tarragó i Ferran Pérez-Prió. Als noms llurs, cal afegir el de la cantatriu Srta. Maria Amat, que digué amb traça, amb bell estil, les cançons ja esmentades. Cal, en fi, felicitar ben efusivament la Srta. Carratalà, conferenciant i organitzadora del darrer concert de l'Associació de Música Antiga.—X.

CASAL DEL METGE: AUDICIONS ÍNTIMES: *Alfred Cortot*.—Solament elogis mereix la direcció d'Audicions Íntimes pel fet d'haver organitzat les tres sessions Cortot.

Entre els pianistes contemporanis, Alfred Cortot és dels que més lluiten per a dignificar els concertistes. En tal sentit (i ho repetirem avui) recorda l'exemple, l'actuació, la idealitat de Liszt. Car han abundat sempre, ai las!, els executants que no coneixen de l'art i, més concretament, de la música, sinó les notes, les solfes. Cortot és dels que creuen (com ho creia i com ho practicava Liszt) que el músic, l'executant, ha de conèixer altra cosa que les solfes, que les notes. I això... per a poder ben tocar, ben exterioritzar, precisament, les creacions musicals. I tothom sap, doncs, que Cortot organitza cursos d'interpretació musical, conferències, audicions comentades, etc. I ningú no ignora, en fi, que Cortot escriu, sovint, bells articles de revista i fins llibres saborosíssims. I ja hem comentat, des de la REVISTA MUSICAL CATALANA, els dos llibres d'Alfred Cortot: *La musique française de piano*.

Gràcies, doncs, a Audicions Íntimes, Cortot ha pogut ofrenar als músics i aficionats barcelonins *Tres panorames musicals romàntics*. I parlà, doncs, de Chopin, de Schumann i de Liszt. En realitat, el mestre francès ben conegut llegí ara, entre nosaltres, els interessants comentaris que havia ja llegit, a París, l'any 1932. Però les seves conferències barcelonines foren il·lustrades amb més obres encara que les conferències de París.

Cortot s'ocupà, doncs, dels "tres poetes del piano. Els tres principals creadors —digué— d'aquella evolució prodigiosa que, solament amb uns 25 anys, metamorfosea els elements expressius del llenguatge musical, en situa les aspiracions al centre mateix de les emocions humanes, menysprea de la fórmula clàssica allò que, fins

després de la revelació beethoveniana, podia haver servat d'immutable i de tradicional, allibera el teclat d'una retòrica cerimoniosa de la qual l'escala i l'arpegi eren els elements essencials, i ens ofereix un sentiment que s'exalta i un instrument que pal·lipa."

I tot això és certíssim. Cal, però, recordar que, abans de les creacions dels romàntics, no tot eren escales, arpegis, fantasies d'òpera i... retòrica. Hi havia els clavicembalistes, els sonatistes (Ph. E. Bach, Haydn, Mozart) i hi havia, en fi, l'exemple de Beethoven i també de Schubert!

Parlant de Chopin, de Schumann i de Liszt, Cortot digué també.

"No som ja auditors i ens tornem confidents."

Però l'auditor era ja *confident* en escoltar el que li deia, sovint, Beethoven i també Schubert!

Digué també el pianista francès, ocupant-se de l'executant, en tractar-se de les creacions de Chopin, de Schumann i de Liszt:

"L'execució del pianista no és ja únicament tributària de l'exactitud o de l'esclat instrumental. Li cal també afegir-hi les virtuts d'un fraseig eloqüent i sensible, l'audàcia d'una tècnica multiforme, la sinceritat a la vegada espontània i reflexiva, d'una traducció musical de la qual les notes no son pas l'argument essencial."

Talment, doncs, com en tractar-se de l'execució i sobretot de la dicció, de la interpretació de les genials troballes, de les admirables *confidències* de Beethoven!

Parlant de Chopin, Cortot digué quelcom que ens plau subratllar... perquè és tracta d'afirmacions que hem també formulat més d'una vegada. Digué, doncs, Cortot:

"Voldria respondre també, mitjançant fets, a les insinuacions (per no dir calúmnies) que han estat recentment formulades per certs literats respecte l'estil afeminat de Chopin i que no serveix, segons els esmentats senyors, sinó per a satisfer les vagues aspiracions sentimentals i per a traduir els somnis de col·legials que sofreixen d'ésser massa joves o de damiselles que senten no ésser-ho prou.

"Inspiració ensucrada, s'ha dit. Chopin tindrà aviat la paraula a propòsit d'això."

Afegirem ara que les conferències que ens llegí Alfred Cortot han aparegut a *Conferència*, revista de la "Université des Annales", de París, els anys 1932 i 1933. Ja ho saben, doncs, els curiosos, els aficionats.

Per il·lustrar les seves saboroses converses, Cortot executà les següents obres: *Sonates* op. 35 i op. 58, de Chopin; *Estudis simfònics*, *Escenes d'infants*, *Carnaval*, de Schumann; *Sonata en si menor*, *Mort d'Isolda*, *La Leggerezza*, segona *Rapsòdia*, de Liszt.

El que caracteritza les execucions d'Alfred Cortot és, potser, el relleu, la plasticitat que les seves execucions assoleixen. I tot, en les dites execucions, és conscient. L'entusiasme, però, no manca mai en les interpretacions de Cortot. I heus ací, doncs, una manera viva, bategant, suggestiva, d'interpretar els grans mestres. Confessarem ara que en l'execució, per exemple, del primer moviment de la Sonata op. 35, de Chopin, trobarem algun *rubato* innegablement exagerat. Però allò no era *pose*, ni efectisme de mala fe: era sentit, era sincer. Algun cop, sentirem també alguna duresa... compensada per dolçors bellíssimes, timbradíssimes. Car Cortot és un digne representant de l'escola francesa del piano. I ja no cal dir, que té cura del so. En tal sentit, obté efectes sonors (així en tractar-se de fineses com en tractar-se de pasatges forts, brillants) absolutament admirables. I recorda algun cop els *resultats*

que obtenia Busoni. Les escoles són, tanmateix, diferents! Però no parlem ara d'escoles, parlem de *resultats*.

Servarem sobretot el record de les execucions que Cortot ens ofrenà dels *Estudis simfònics*, de Schumann (els tocà tots, fins aquells que no figuren generalment en l'aplec d'*Estudis simfònics* pròpiament dits) i de la *Sonata* de Liszt. Magnífic, en veritat. La *Sonata* de Liszt eixí dels dits de Cortot, amb tota la seva força, amb tota la seva ferma expressió, amb tota la seva alta idealitat. I heus ací de les millors audicions que hem sentit de l'original producció.

Cortot tocà també de manera mestrivola la conegudíssima segona *Rapsòdia*, de Liszt. En executar la dita producció, emprà els *rubato* que empren els músics d'Hungria. I ho va fer amb gràcia, amb justesa. ¡I el piano, en el cas del qual parlem, era bellament orquestral!

Alfred Cortot triomfà de manera franca i ben palesa. Fou xardorosament aplaudit. També aplaudirem nosaltres, impressionats per l'esforç que representava l'execució dels tres programes ja esmentats.

¡I caldria ara que Cortot tornés aviat i toqués, per exemple, els *Estudis*, els *Preludis* i les *Balades* de Chopin! — X.

ESCOLA VIDIELLA. — Instal·lada darrerament aquesta Escola en el nou local del carrer Clarís, 33, organitzà un interessant concert a càrrec dels professors de les noves classes anexas a l'Escola Vidiella, senyoreta Carme Gombau i senyors Pablo Ibarguren i Ferran Pérez Prió, amb la cooperació dels alumnes Betty Rocha i Carles Mir.

Obri la sessió el violinista senyor Ibarguren, qui ha heretat, amb el nom, les qualitats eminents d'artista que tan prestigi donaren al seu pare Clemente Ibarguren, traspassat tot just ara fa un any. Ho palesà prou amb la brillant execució de l'admirable *Xacona* de Vitali i de la difícil *Polonesa* de Wieniawski, que l'auditori acollí amb llargs aplaudiments.

Seguidament fou executat amb la més perfecta justesa el bonic Trio en *sol*, de Haydn, d'una gràcia tan encisadora. Fou encomanada la part de piano a la senyoreta Rocha, que va realitzar-la amb el més cabdal encert.

El violoncel·lista senyor Pérez Prió, que acabava de col·laborar en el trio referit, executà en qualitat de solista els *Cants hebraics* de Max Bruch i l'*Scherzo* sobre un tema popular català, de T. Buxó. Hom pogué admirar novament la tècnica depurada i l'expressiva dicció que tant avaloren les interpretacions d'aquell reputat violoncel·lista que rebé dels seus companys i deixebles efusives enhorabones.

Molt festejada també va ésser aquest dia la intel·ligent cantatriu Carme Gombau, arreu aplaudida, en la interpretació d'un programa selectíssim que comprenia els noms de Bach, Schumann, Brahms, Duparc, Falla i Morera. La veu generosa i deliciosament timbrada de la senyoreta Gombau, educada en la millor escola, avalorà encara més el mèrit de les peces interpretades, i així assoliren totes un efecte encisador.

Diguem, en fi, que l'alumne de l'Escola Vidiella, Carles Mir, acompanyà els tres solistes al piano d'una manera molt destra que demostra un instint musical i un refinament artístic ben encoratjador en la carrera del jove pianista.

La mateixa Escola Vidiella celebrà el mes de juny al Palau de la Música Cata-

lana un altre concert, encomanat aquest a alguns alumnes de les classes de piano, amb la cooperació de les senyoretas Ascensió Capella i Montserrat Aurell, alumnes respectives dels nous professors de l'expressada Escola, senyoreta Carme Gombau i senyor Ferran Pérez Prió.

Com de costum, la primera part del concert estigué a càrrec de les alumnes més petites. Foren aquest any les nenes M.^a Clara i Montserrat Forcada, Núria Julià, M.^a Teresa Arnal, Montserrat Soler, M.^a Salomé López i Florència Daland. Totes set, en les petites obres curosament treballades que interpretaren amb el major aplom, palesaren l'excel·lent ensenyança rebuda i despertaren la més viva simpatia, sobretot i per endavant en ofrenar, al peu del bust de Carles G. Vidiella, belles toies de flors.

A la segona part la nena Susana Daland demostrà una rica musicalitat en la interpretació d'una *Giga* de Bach, dita i polsada amb sorprenent perfecció. Montserrat Esplugas es distingí en un *Minuet* de Mozart que prengué singular relleu en la seva matisació. Aiximateix va lluir-se Empar Rabassa per la seguretat i "brio" amb que descabdellà el primer temps de la sonata (*Patètica*) de Beethoven, i del mateix autor oírem encara dues *Bagatelles* executades amb gran finesa i agilitat per Francina Mir. A continuació una romança de Mendelssohn, fou interpretada amb destresa i amb fogosa expressivitat per Conxita Fuset. En aquesta segona part foren incloses les composicions per a violoncel i per a cant. Montserrat Aurell, acompanyada molt intel·ligentment al piano per Roser Elias, ens oferí una bona interpretació de l'"Allegro moderato" del *Concert en si bemoll*, de Boccherini, i Ascensió Capella, secundada perfectament al piano pel jove Carles Mir, ens deixà fruit tres pàgines delicioses de César Franck, Duparc i Enric Granados, ben adaptades a la seva veu de timbre molt pur, i encisà tot l'auditori.

Les obres incloses a la darrera part del concert eren ja d'una dificultat més compromesa, però feliçment resolta per tots els alumnes. De primer, tres *Fulls d'àlbum* de Schumann, el sentiment de les quals fou copsat amb clara intel·ligència per Margarita Mas; després una *Dansa hongaresa* de Brahms manifestà l'habilitat i la ferma pulsació de Teresa Quintilla, i sota un aspecte d'expressió més delicada i personal, pogué lluir-se també Francesc Brunet en el *Nocturn*, op. 84, núm. 8, de Gabriel Fauré, aconseguint sonoritats avellutades ben exquisides. M.^a Lluïsa Riera prestà fort caràcter a la severa composició de Borodin. *Au convent*, i els seus dits àgils feren escoltar amb gust l'entremaliat *Vals-impromptu* de Max Reger. Un Estudi de Kessler, de gran dificultat, mostrà la valuosa tècnica que posseeix Maria Compta, enriquida encara per una sensibilitat musical de primer ordre. Igual elogi per les seves qualitats excepcionals, exposades de manera singular en els ben originals *Mouvements perpétuels* de F. Poulenc, mereix Carles Mir, esmentat ja anteriorment. I al repertori modern pertanyien també les dues peces finals: tercer número de la *Suite* op. 14, de Béla Bartók, i *Dansons la tarentelle* de J. Leleu. Eúria Galup va traduir perfectament el fort caràcter que ofereix la composició del músic hongarès, i Guadalupe Riera executà amb extraordinària finesa i el millor gust la pàgina graciosa composta per Leleu, ben adequada a la tècnica del piano.

Aquesta bella festa organitzada per l'Escola Vidiella, que regeix amb el més viu amor Carlota Giró, cridà a la sala gran del Palau un auditori molt nombrós, el qual escoltà amb creixent interès tot el concert i prodigà incessants aplaudiments als aprofitats deixebles que amb tant de lluïment van cooperar-hi. — C.

CÍRCOL ARTÍSTIC: *Elisabeth Coëmans de P. F. i Isabelle Martí-Colin.* — Un bell recital d'obres per a violí i piano i piano sol, a càrrec de les dues concertistes que hem esmentat, ben conegudes dels nostres filharmònics, tingué lloc a l'aristocràtic i barceloní estatge de la Rambla dels Estudis, el vespre del divendres 25 de maig prop passat, el qual congregà un públic molt nombrós i distingidíssim.

D'entre les composicions escollides, destacaven la cèlebre *Sonata en sol menor* (dita *Trino del diable*, perquè es recolza en una peregrina llegenda) i *Variacions sobre una gavota de Corelli*, ambdues de l'excellent compositor i gran virtuós del violí, Giuseppe Tartini. La senyora Coëmans superà les dificultats que presenten aquestes obres i n'oferí una execució del tot notable. Excel·lí, també, en interpretar *Grave*, de F. Bach; *Berceuse*, d'Strawinsky; *Hora staccato*, de Dinicu-Heifetz; *Ricordo*, de J. Borràs de Palau, qui assistia a la sessió i fou molt aplaudit; *Liebesleid* (penes d'amor) i *Liebesfreud* (goig d'amor), de F. Kreisler, i *Dansa del diable verd*, del nostre Gaspar Casadó.

En totes aquestes pàgines, la senyora Coëmans mostrà la seva gran tècnica i el seu art sempre seriós, especialment en la delicada i personal composició strawinskyana i les dues encisadores obres de Kreisler. Amb tot encert l'acompanyà al piano la senyoreta Martí-Colin, i ambdues escoltaren aplaudiments ben merescuts.

Les obres que interpretà al piano sol, la senyoreta Martí-Colin, foren: *Toccata* op. 7, de Schumann; *Evocació*, d'Albéniz, i *Llegenda de Sant Francesc caminant damunt les ones*, de Liszt, amb les quals renovà els èxits que té assolits, de faiso particular amb la seva impressionant execució de la *Llegenda de Sant Francesc*. La jove pianista fou, per tant, molt aplaudida. — M. P.

MONTSERRAT

La música choral religiosa a Montserrat ha estat aquesta segona part de l'hivern particularment rica i escollida. Dom David Pujol, a qui ha estat confiada la direcció de la Capella, ha tingut cura de renovar notablement el repertori d'aquesta temporada, especialment en la part de Misses i Ofertoris. En els diumenges de després de l'Epifania i en els de Quaresma es cantaren, entre altres, els motets "Vinea mea" d'Ingegneri, d'una força sòbria i delicada, i el "Domine Jesu" a 6 veus, de Victòria, tendre i emocionant. Subratllem una execució de l'"Exultate", a 5 veus, de Palestrina, meravella d'agilitat i de gràcia, que la Capella sabé dir d'una forma insuperable. Entre les Misses executades en aquesta mateixa temporada, anotem les dues molt conegudes de Palestrina: "Missa brevis" i "Aeterna Christi munera", i la magnífica de Victòria "O quam gloriosum", totes tres dites amb molta correcció. Per la Festa de la Candelera, es cantà per primera vegada la "Missa Eucarística" de Perosi, obra superficial i vulgar, que desdiu notòriament de la qualitat del repertori montserratí.

Després han vingut les Festes de Setmana Santa i Pàsqua, en què, com cada any, la Capella s'ha prodigat fins a esgotar-se. Només cal obrir el pulcre programa que s'edità com a guia dels fidels, per veure que potser no hi ha avui cap Capella que pugui presentar un repertori tan ric i variat com la de Montserrat. Solament en les funcions del Tridu Sant s'executaren, juntament amb els diumenges de Rams i Pàsqua, una seixantena d'obres selectes, gairebé totes obres mestres de la polifonia clàssica, repartides en les següents categories: 3 grans Misses, de Victòria, Ferrer i Ro-

damilans, amb el Credo de la Missa del Papa Marcel de Palestrina; 18 Responsoris de Victòria; 9 grans Lamentacions de diversos autors; 14 Motets de Victòria i de Palestrina; una dotzena de números de Victòria, Palestrina i Lassus, repartits entre els Passis, himnes litúrgics, Antífones i psalms; en fi el grandios "Stabat Mater", de Palestrina, del qual es donaren dues audicions.

La impressió general que guardem de totes aquestes execucions és excel·lent. Es cantà sempre amb gran correcció i bon gust. Malgrat una crisi de veus sobrevinguda a darrera hora, l'emissió del so fou sempre bella i delicada. En general, però, trobarem a mancar en el conjunt força i relleu, i la interpretació massa apianada que es donà, sobretot als Responsoris de Victòria, no ens convencé, com tampoc la dels recitats d'algunes Lamentacions i dels fabordons, dits amb poca seguretat i cohesió. Repetim, però, que en general les execucions foren dignes de les grans partitures del programa.

Del diumenge de Rams remarcarem la magnífica Missa "O quam gloriosum est regnum", de Victòria, i el Motet "Improperium" de Casali, insubstituïble en aquesta diada. A la tarda escoltàrem dues obres cabdals de Palestrina, l'"O Crux", a 5 veus, i l'"Stabat Mater", 8 veus a dos chors, també de Palestrina. Hem de dir, referent a aquesta darrera obra, que la provatura de confiar el primer chor a un reduït grup solista i el segon a la gran massa de cantors, no ens semblà reeixida. Obrint la partitura hom pot veure que la peça està concebuda i escrita per a dos chors de potencialitat idèntica, que van dialogant. En els passatges, bastant nombrosos, en què totes 8 veus canten juntes en moviment vertical, es demana als dos chors una intensitat de veu igual, impossible d'assolir naturalment si estan tan desnivellats. (Vegi's entre tants, el verset "O quam tristis et afflicta"). D'això resulta que el grup solista, sempre que es trobava amb el gran chor, havia de forçar més la veu per no restar ofegat, la qual cosa donava certa aspror al conjunt, i arribava àdhuc a motivar que, en un moment donat, un solista fes apujar lleugerament tot el chor.

De l'ofici de Tenebres del Dijous Sant, es distingí la Lamentació II, a 6 veus, de Dom Àngel Rodamilans, que fou estrenada ja l'any passat. És una partitura audaç, d'efectes harmònics molt moderns, d'una evocadora grandesa bíblica. La Capella, dirigida per l'autor, sabé superar bellament totes les dificultats. No cal dir que ens plauria algun dia de sentir aquesta gran obra executada per alguna de les grans masses chorals de Catalunya. Subratllem també el "Miserere" a 4 veus, de Victòria, alternat amb el recitat gregorià, que feia alguns anys que no havíem escoltat.

En el Pontifical del Dijous Sant sentírem el Kyrie i Glòria de la magnífica "Missa Abbatialis" de Dom Anselm Ferrer, dirigits pel seu autor. El restant fou de la Missa "Dum complerentur", a 6 veus, de Victòria que la Capella estrenava aquell dia. Fou una gran idea incorporar al repertori de la Capella aquesta grandiosa Missa, digna pariona de la del Papa Marcel de Palestrina. Al costat de la grandiosa i florida arquitectura d'aquesta, es distingeix per la sobrietat de les seves línies, nobles i austeres, i per la seva uncio serena i penetrant. A l'ofertori sentírem l'inoblidable i tendríssim "Vere languores" del mateix Victòria. Durant la Comunió general es cantaren encara del mateix gran mestre els enternidors Motets a 4 veus, "Domine, non sum dignus", "Miserere", "O vos omnes", "Domine Jesu Christe", a 6 veus, i "Ego sum", de Palestrina. A la tarda, en l'Ofici de tenebres, després de les tres Lamentacions de Goicoechea, Witt, i Moreno, de vàlua desigual (la del darrer molt mediocre), poguérem novament oir els incomparables Responsoris de Victòria, partitures genials, definitives.

De la Missa de Pre-santificats del Divendres Sant, recordem els "Improperis" de Victòria, a 4 veus mixtes, cantats de bell nou enguany, pàgina d'innegable força, però que no fa pas oblidar els de Palestrina. De l'Ofici de la tarda, ultra els insubstituïbles Responsoris de Victòria, es destacà la Lamentació II a 4 i 6 veus, de Dom Anselm Ferrer, d'una exquisida modernitat, que dirigí ell mateix, junt amb una altra Lamentació també d'ell. Al vespre, plena la basílica de fidels, s'executà novament el gran "Stabat Mater" de Palestrina, que fou radiat. Si la primera execució fou remarcable, aquesta la superà en tots sentits.

El diumenge de Pasqua es cantà la "Missa en honor de Sta. Cecília" de Dom Àngel Rodamilans, escrita sobre el tema gregorià de l'introit del comú de Verges, "Lo-quebar". És una obra moderna plena d'exquisideses, com tot el que surt de la ploma del nostre monjo compositor. El Credo fou el de la Missa del Papa Marcel, molt ben cantat. Per Ofertori, estrena del Motet "Alleluia, tulerunt", a 5 veus, de Palestrina, d'una bellesa freda, acadèmica.

El dia de la Festa patronal de la Mare de Déu de Montserrat, s'executà la bellíssima Missa "Ave maris stella", del Mestre Català, una de les millors obres religioses del nostre repertori, que ens plauria molt de sentir més sovint. Per Ofertori s'estrenà el Motet "Nigra sum" a 5 veus, de Palestrina, delicat, exquisit. A la Salve del vespre, es cantà la polifònica, a 5 veus, de Victòria, alternada amb el cant Gregorià, una de les millors obres del mestre d'Àvila.

Al costat de la digníssima tasca de la Capella, portada amb tanta cura i entusiasme per Dom David Pujol, cal esmentar la de l'Organista, interrompuda durant el temps quaresmal, i represa el Dissabte de Glòria. Ens manca espai per ressenyar detalladament el programa organístic executat aquests darrers mesos i elaborat sempre segons el criteri eclèctic de Dom Alfons Pinell, seleccionador de gust i cultura musical indiscutibles. Recordem, entre tanta cosa bona, una valenta i cantadora Fuga, en do menor, de J. Christià Bach i uns deliciosos Adagio i Allegro de J. H. Rolle. Dom A. Pinell a l'orgue és pulcritud, serietat i bon gust. — J. R.



La falta d'espai ens obliga a guardar per al número de juliol la informació dels actes celebrats amb motiu de l'Homenatge que la ciutat de Barcelona ha dedicat al gran artista Pau Casals aquest mes de juny.

Vida musical dels Orfeons de Catalunya



Concerts i festes d'art celebrades el mes d'abril

Dia 1. — *Orfeó Vigatà* (director Mn. Miquel Rovira). Concert en obsequi dels socis protectors de l'entitat.

— *Orfeó Santa Coloma de Queralt* del Centre Democràtic Catalanista (director Joan Just, sub-director Antoni Pomés). Concert de presentació amb la cooperació de la cantatriu senyoreta Josepa Enrich. Obres de Millet, Botey, Pérez Moya, Vives, Mozart, Lully, Cantaloube, Morera i Just.

Dia 7. — *Orfeó Gracienc*. Recital pel violinista Jaume Llecha, acompanyat per la pianista Maria Carbonell.

Dia 8. — *ORFEÓ CATALÀ* (director Lluís Millet). Concert-repàs.

— *Orfeó de Sans*. *Orfeó de l'Ateneu Igualadí*. *Orfeó de Santa Coloma*. Celebraren a Igualada un Aplec d'Orfeons organitzat per l'Ateneu Igualadí.

— *Escola Coral de la F. J. C. de C.* (director Josep Llongueres). Prengué part en la festa de la benedicció de la bandera del Grup 27, "Sant Martí", de la F. J. C. de C.

— *Orfeó Reusenc* (director Estanislau Mateu). Concert-repàs en obsequi dels socis.

Dia 13. — *Orfeó de Sabadell* (director Josep Planes Argemí). Concert popular a la Plaça del Doctor Robert, amb la cooperació de la Cobla La Principal del Vallès, en commemoració del tercer aniversari de la República.

— *Escola Choral de Terrassa* (director Joan Tomàs). Concert al Teatre Principal amb la cooperació de Joan Ribas, sub-director; Montserrat Dalmases, soprano; Pere Vidal, baríton; Mn. Eudald Pla, organista. Primera audició: *Cançó de l'espadar*, Samper.

Dia 14. — *ORFEÓ CATALÀ*. Concert al Gran Teatre del Liceu, a la tarda, amb la cooperació de la Banda Municipal i de l'Orfeó Euzko Abesbatza, de Sant Sebastià.

— Festa musical per la Germanor dels Orfeons de Catalunya al Palau Nacional de Montjuïc.

— *Orfeó Badaloní* (director Jaume Costa). Concert al Centre Catalanista Badaloní amb la col·laboració de la Cobla Popular.

Dia 15. — *Orfeó Manresà* (director Miquel Blanch). Concert dedicat als socis protectors, amb la col·laboració de la pianista Gràcia Mas i de l'organista Agustí Coll. Primeres audicions: *El rossinyol*, Mas i Serracant; *Domine non sum dignum*, Victòria; *Miserere mei*, Victòria; *Rex tremendae* i *Lacrimosa*, de la Missa de Requiem, Mozart; *Corpus*, Vidal Roda; *El galan desdenyat*, Pérez Moya.

— *Orfeó Misericòrdia*, de Canet de Mar. Celebrà un Festival artístic al Teatre Talia de Lloret de Mar i un concert popular a la plaça de la pròpia vila.

— *Orfeó Balagueri*, de Balaguer. Concert popular a la Plaça Mercadal, junt amb una cobla de sardanes.

Dia 19. — *Orfeó Gracienc* (director Joan Balcells). Col·laborà amb l'Orquestra Pau Casals, al Palau de la Música Catalana, en l'audició de la *Simfonia dels salms*, d'Igor Strawinsky.

Dia 21. — *Orfeó Montserrat* de Gràcia (director Antoni Pérez Moya). Concert al Casal del Metge, organitzat per l'Agrupació Artística del Casal.

Dia 22. — *ORFEÓ CATALÀ*. Concert al Palau de la Música Catalana amb motiu de celebrar-se el Primer Congrés General de la Federació de Joves Cristians de Catalunya.

— *Orfeó Montserrat* de Gràcia. Concert al Círcol Artístic de Sant Lluç.

Dia 23. — *Orfeó de Sans* (director Antoni Pérez Moya). Audició de cançons amb la col·laboració de la Cobla Emporium a Ràdio Associació de Catalunya.

Dia 27. — *ORFEÓ CATALÀ*. Concert a l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona.

Dia 28. — *Orfeó Gervasienc* (director Josep M.^a Roma). Concert extraordinari amb motiu de l'estrena de la *Senyera*, ofrenada per subscripció popular, a l'estatge de l'Ateneu de Sant Gervasi. Solistes: senyoretas E. Alarcon, M. Vilanova i senyor J. M.^a Jové. Piano: Montserrat P. de Cabanach. Harmònim: Alfons Quifiones.

Dia 29. — *ORFEÓ CATALÀ*. Festa íntima a casa don Vicenç de Moragas.

— *Orfeó Montserrat* de Gràcia. Audició de cançons a Ràdio Associació de Catalunya.

— *Orfeó de Cegues de Santa Llúcia* (director Ildefons Barbarà). Interpretació de l'òpera *Ton i Guida*, de Humderdinck, per les alumnes de la classe de cant de la Institució Femenina per la Pau social, sota la direcció de la professora Enriqueta Sabater, i audició de cançons diverses per l'Orfeó.

Concerts i festes d'art celebrades el mes de maig

Dia 6. — *Orfeó "Cants de Pàtria"*, de Girona (director Josep Baró Güell). Festes en celebració del VI aniversari de la benedicció de la *Senyera*. Matí: Missa a l'església del Sagrat Cor, cantant l'Orfeó alguns motets a l'Ofertori. Tarda: Audició de sardanes al Saló de l'Ateneu per la Cobla La Principal de La Bisbal. Nit: Concert per l'Orfeó i la Cobla esmentada. Primeres audicions: *Oh, quin bon eco*, R. de Lassus; *La Pomera*, J. Baró Güell. Solistes: E. Climent (baríton) i J. Grabulosa (tenor).

— *Orfeó de Gelida* (director Joaquim Llopis). Concert al Foment de Cultura Cristiana, de Martorell, amb motiu de la inauguració d'aquesta entitat. Pianista: Josep Llopis.

— *Orfeó Tortosí*. Concert al Centre Catalunya, de Mora d'Ebre.

Dia 11. — *Orfeó de Sabadell* (director Josep Planas i Argemí). Concert dedicat als socis protectors.

Dia 12. — *ORFEÓ CATALÀ*. Prengué part en la Festa d'art gal·lec celebrada al Palau de la Música Catalana pel chor d'El Ferrol "Toxos e froles".

Dia 13. — ORFEÓ CATALÀ. Concert-repàs.

— *Orfeó Montserrat* de Gràcia. Actes solemnes celebrats a la Basílica del Monestir de Montserrat amb motiu de la festa de benedicció de la seva nova bandera.

— *Orfeó de Vic* (director Mn. Miquel Rovira) i *Orfeó de Sallent* (director Mn. Josep Potelles). Interpretaren a la Seu de Vic, en les festes en honor del Beat P. Antoni M.^a Claret, la *Missa del Roser* de Mn. Lluís Romeu.

— *Orfeó Manresà* (director Miquel Blanch). Concert a càrrec de la professora Gràcia Mas i del violinista Ignasi Vila, acompanyat al piano pel mestre Agustí Coll, amb la cooperació de l'Orfeó (fragments de la *Missa de Requiem* de Mozart).

— *Acadèmia Musical Mariana* de Mataró. Concert al Foment Mataroní, amb la cooperació de la secció de Rítmica i Plàstica. Primeres audicions: *Cançó de l'aigua* i *Eren set jolius caçaires*, J. Llongueres.

Dia 17. — *Chor "Les Flors de Maig"* (director Joan Carbonell). Audició de cançons a Ràdio Associació de Catalunya.

Dia 18. — *Orfeó de Sabadell*. Concert al Teatre Principal en homenatge al Mestre Amadeu Vives. Primeres audicions: *La filadora*, *Jesús i Sant Joan i Cantà i vola que fa sol*, d'A. Vives. Harmònim: Cebrià Cabané. Piano: Adolf Cabané. Solista: César A. Borri. La segona part del concert, integrada totalment per composicions del mestre Vives, fou precedida d'un *Parlament biogràfic* pel director de l'Orfeó, senyor Josep Planes i Argemí, seguit del treball original de Camil Geis, pvre., *El nostre Amadeu Vives*.

— *Orfeó Gracienc*. Concert amb la col·laboració de la Cobla Barcelona, ofert per la Generalitat de Catalunya als concurrents al Congrés Internacional de l'Ensenyament Tècnic.

Dia 19. — *Orfeó "L'Eco de Catalunya"* (director Josep M.^a Comella). La secció d'homes prengué part al Concurs extraordinari de Caramelles, organitzat per l'Ajuntament de Barcelona al Palau de Belles Arts, en el qual obtingué l'accésit del Premi d'honor i 500 pessetes.

Dia 20. — *Orfeó de Sans*. Audició de cançons a Ràdio Associació de Catalunya.

Dia 21. — *Orfeó Badaloní* (director Jaume Costa). Concert al Cinema Victòria, dedicat als alumnes de les Escoles Municipals.

Dia 22. — *Orfeó Tarragoní*. Concert popular al Passeig Arqueològic.

Dia 24. — *Orfeó "L'Eco de Catalunya"*. La secció d'homes prengué part desinteressadament al Festival en profit de la Societat Mutual "La Previsió Ferroviària".

Dia 25. — *Orfeó Montserratí* de Gràcia. Audició de cançons a Ràdio A. de C.

Dia 26. — ORFEÓ CATALÀ. Prengué part al concert del Palau de la Música Catalana, que va donar el chor de La Coruña "Cantigas d'a terra".

Dia 27. — *Orfeó "L'Eco de Catalunya"*. Festa dedicada a les orfeonistes germanes Estevan, col·laborant-hi totes les seccions de què es compona l'esmentat Orfeó.

— *Orfeó Gracienc*. Dedicà un homenatge al seu sots-director, mestre Pere Jordà, amb un àpat de germanor al migdia, ballada de sardanes a la tarda i concert a la nit. Varen col·laborar-hi les cobles "La Principal del Vallès" i "Barcelona" (oficial de la Generalitat), la soprano Carme Bas, la pianista Maria Teresa Balcells i l'Orfeó Gracienc. Primera audició d'obres del mestre Jordà i d'altres autors coneguts.

Dia 30. — *Orfeó Gracienc*. Concert a càrrec dels Orfeons *Gervasienc* i *Montserratí d'Horta*, dirigits pel mestre Josep M.^a Roma, els quals feren ofrena de llurs cantades als socis d'aquesta entitat, amb la col·laboració de l'Orfeó Gracienc.



PAU CASALS, DOCTOR "HONORIS CAUSA" DE LA UNIVERSITAT D'EDIMBURG. — Encapçalat amb els versos "Oh, diví clam incessant — venint de la més llunyana llunyania!", de l'escocès Carles Keim Brandt, i amb els del poeta català J. Tharrats: "El teu sagrat violoncel ens crida — a la gran festa de la humana joia", Lluís Bertran i Pijoan ha dedicat un bell article a Pau Casals, el nostre gran artista, nomenat darrerament Doctor "honoris causa" de la Universitat d'Edimburg, l'Atenes del Nord.

Heus ací els paràgrafs darrers que clouen l'article esmentat, inserit en l'edició del 10 de juny de "La Veu del Diumenge":

"Escòcia nodrí Catalunya amb la substància de la producció literària del seu escriptor insigne; substància que alhora fou llevat i ferment coadjuvant d'una manera poderosa a la reconquesta de la consciència catalana. Les obres de l'escocès eren llegides a Catalunya amb intensitat i amb un adelitament parió al de la seva pàtria; el llenguatge dels esperits es compenetrava. Al cap d'anys, ha estat Catalunya qui ha pogut nodrir Escòcia amb la substància de l'art de Pau Casals. L'harmonia del seu violoncel ha ressonat per aquelles regions i els ha donat el plaer incomparable de la bellesa pura, quasi com rajant directament de les mansions divines. Catalunya ha sabut correspondre. I si Catalunya proclamava Walter Scott mestre de la seva Renai-xença, avui Escòcia, per boca de la Universitat d'Edimburg, proclama, amb el títol de Doctor "honoris causa", Pau Casals mestre del seu esperit.

Pau Casals, el nostre, el català, del Vendrell, fill de l'organista d'aquella parròquia, era ja un valor internacional. Per a França era l'ídol; per a Alemanya, l'únic; per als Estats Units, l'incomparable; condecoracions de tota llei exornen el seu violoncel. Ara la categoria internacional li és refermada amb el títol de la Universitat d'Edimburg.

Nosaltres celebrem el triomf merescudíssim i com a catalans gosem compartir la immarcescible glòria del campió mundial. Estem satisfets d'haver coincidit amb Edimburg, quan a l'hora que aquella Universitat li acordava el títol de Doctor "honoris causa", ací li era acordada la distinció màxima de la Medalla d'Or de la Ciutat. L'obra del mestre rep la consagració definitiva dels catalans. Ara, a l'Arxiu històric, hom prepara una Exposició que té per objecte la vida i les activitats admirables de l'eminent violoncel·lista. Tothom sent admiració i gratitud al mestre de l'Orquestra Pau Casals i fundador de l'Associació Obrera de Concerts.

Sentim el goig de la glorificació del mestre, que és la glorificació de Catalunya. I, més que tot, sentim el goig de saber-lo entre nosaltres, regalant-nos amb el seu art.

La seva música és goig únic. Aquell alt i escondit poeta nostre que és J. Tharrats, en dóna expressió justa, quan diu "El teu sagrat violoncel ens crida — a la gran festa de la humana joia". Si; el violoncel de Pau Casals té alguna cosa de sagrat, que us transporta. La veu més humana que mai pugueu haver sentit surt de les cordes del seu violoncel. Es per boca d'aquest que sentireu el mateix Bach, el Bach sencer i autèntic, que és la veu de la humanitat en persona. Pau Casals-Joan Sebastià Bach, són els èxtasis. Per l'instrument de Pau Casals, Joan Sebastià Bach, dintre dels seus cèlics horitzonts — seguint la frase del poeta — ens deixa copsar la claredat que la nostra vida enyora.

Quan l'artista Eugeni Carrière es senti morir, cridà Pau Casals perquè li endolcis la mort amb la música del seu violoncel. Pau Casals li tocà Bach. Ens imaginem el traspàs de l'artista vers l'eternitat, en les ondulacions d'aquella ària infinita que no s'acaba mai.

Nosaltres també, a l'hora no pas de la nostra mort, sinó de la nostra renaixença, cridem el mestre, i ell és amb nosaltres; li diem que acompanyi i afavoreixi el renovellament dels nostres sentits amb la seva música. Ara, la seva música, consagrada al temple d'Edimburg, ens durà, un altre camí, el ressò de les llegendes escoceses que ens amanyagaren al bressol del Renaixement."

IGOR STRAWINSKY, CIUTADÀ FRANCÈS. — El cronista Léon Ruth en dóna compte en els següents termes:

"Un decret del President de la República, amb la rúbrica del Conciller, afirma oficialment que Igor Strawinsky és ciutadà francès. Per a qui hagi seguit l'evolució del mestre des de una quinzena d'anys ençà, aquest augment del patrimoni francès estava ja assegurat fa molt de temps.

L'innovador dels "ballets russos", de Sergi Diaghilef, el compositor de l'*Ocell de Foc*, *Peruchka* i *Consagració de la Primavera*, havia esdevingut des de *Pulcinella*, inspirat en Pergolese, l'any 1920, "un músic llatí", segons les seves pròpies paraules.

— Jo havia sortit de Rússia — ens diu el compositor — abans de la guerra i tenia llavors 27 anys; ara en tinc 52. ¿Per què, em direu, he tardat tant a fer-me francès quan ja havia trobat a França, primer a Biarritz, després a Grenoble i per últim a París, el meu clima intel·lectual? Es que jo tenia una mena de pudor respecte de la meua primera pàtria. Però la consciència m'ha fet vèncer aquell sentiment, així com la meua fe ortodoxa; el caràcter clàssic, individual, de la música meua no responia a l'emoció col·lectiva que la massa del poble rus exigeix ara de la música."

Igor Strawinsky s'expressa amb la claredat i precisió de les quals us parlava abans i que dominen en tot el seu art, d'ençà que imposà el poder del ritme fins al moment actual en què la seva personalitat renova la tradició clàssica. I té prou mèrit de no desmentir la lluminositat incisiva de la famosa mirada del mestre, sempre igual darrera les mateixes ulleres de carei. Recordem que està obligat a un règim sever en vigílies d'ésser operat d'apendicitis.

Quan ens dirigíem vers la porta del saló acomiadant-nos, l'eminent músic va fer-nos fixar en un exemplar sobre la taula de la seva última partitura *Persephone*, acabada d'estrenar a l'Òpera, tot dient-nos: — La coberta és del meu fill Teodor, el pintor.

És una bella i sòbria impressió, inspirada en l'estatuària grega. Sota la nostra mà

indiscreta, la primera pàgina ens revela que la reducció per a piano ha estat realitzada per Sviatoslov Strawinsky.

— L'altre fill meu, el nom del qual, traduït, significa "Santa Glòria" — diu somrient Igor Strawinsky, i afegeix: — També tinc dues filles.

Els versos de *Persephone* són d'Andreu Gide. Els meus ulls es fixen en aquests:

*Voici que se fait si furtive
La tiède caresse du jour
Que les âmes les plus craintives
s'abandonneraient à l'amour...*

Aquesta poesia tan francesa, l'ambient familiar, la intel·ligència del sentiment... tot fa que l'autor de la *Consagració de la Primavera* hagi tingut raó en deixar-se conquerir per la civilització nostra."

EL PROCESAMENT DE JOSEP SUBIRÀ. — Com es pot veure en la crònica madrilenya, el nostre estimat col·laborador senyor Subirà ha quedat lliure, per fi, i amb tots els pronunciaments favorables, de la querella criminal que contra ell havia entaulat D. Oscar Esplà en nom propi i com a President de la Junta Nacional de Música.

D'aquest assumpte se n'havia ocupat REVISTA MUSICAL CATALANA en el número d'agost de 1933, al qual ens remetem perquè es coneguin els antecedents de la qüestió. Afegirem, només, que a l'estiu de l'any passat el procurador de la part querellant havia presentat el desestimat de la querella, però no tenia poder suficient i l'Audiència disposà que la ratifiqués el mateix querellant. Transcorreguts tres mesos llargs des de llavors, la Junta exigí, per a la ratificació, que el senyor Subirà declarés sobre la seva signatura reconèixer l'honorabilitat de les persones que integraven aqueix organisme, a la qual cosa va negar-se el nostre amic, perquè no és jutge ni fiscal i perquè una declaració arrencada en tals condicions i en aquells termes, mancava de valor moral per a tots. Alguns mesos més tard, l'Audiència, a petició del procurador del senyor Subirà, va acordar nous ajornaments per tal que la Junta donés la seva conformitat; però no havent acudit aquesta al requeriment, es prengué l'acord de donar per desistit el querellant, sota el doble aspecte referit, imposant-li les costes, que és de suposar que no recauran íntegrament sobre la Junta, ja que la querella s'havia entaulat al mateix temps pel senyor Esplà en nom propi.

En Subirà està molt agraït a les mostres constants d'adhesió rebudes durant la tramitació d'aquest assumpte, que ha durat prop de dos anys, i, per mitjà de la nostra REVISTA, es complau de fer-ho públic ara. En primer lloc es dirigeix el seu reconeixement a la Federació Nacional d'Espectacles públics, la qual prengué l'acord de prestar-li la seva ajuda moral, a l'advocat d'aquella Federació, D. Alfonso Maeso, qui desplegà el major zel en la defensa del procesat — al qual es demanava una pena de dos anys de presó aproximadament, més altres trenta-cinc anys d'exili, i prop de 50.000 pesetes de multes i indemnització — i a la Premsa, tant la diària com la professional, puix que amb motiu de la querella li ha testimoniat les més inequívokes proves d'afecte.

REVISTA MUSICAL CATALANA, ja no caldria afegir-ho, es felicita i felicita l'il·lustre musicòleg pel feliç epíleg de la frustrada querella.

DISTINCIÓ AL MESTRE FRANK MARSHALL.— Amb plena satisfacció ens cal consignar el fet d'haver estat nomenat membre del Jurat que haurà d'intervenir als exàmens superiors de piano per a l'obtenció de la "Llicència de Concert" a l'"Ecole Normale de Musique" de París, que dirigeix Mr. A. Mangeot, el nostre eminent pianista Frank Marshall. Amb el mestre Marshall, formaran part també de l'esmentat Jurat, entre altres personalitats de gran relleu musical, els famosos artistes Alexandre Uninsky i Ives Natt, als quals ha estat confiada, per aquella prestigiosa institució musical que presideix el gran pianista Alfred Cortot, la concessió de la més gran recompensa que s'atorga a l'Escola parisenca esmentada.

A les moltes enhorabones que haurà rebut l'Il·lustre Director de l'Acadèmia Marshall, afegim la nostra ben sincera per l'alta distinció que en ell ha estat conferida a l'escola pianística catalana.

LA GUITARRISTA ROSA LLORET.— Aquesta artista de la guitarra ha donat concerts l'hivern passat a Vilanova i Geltrú i a Granollers i darrerament s'ha fet sentir encara al local de l'Escola d'Infermeres de la Generalitat de Catalunya, a Barcelona, i també a l'Institut Feminal. A tot arreu ha estat festejadíssima i la premsa li ha dedicat forces elogis.

Heus ací com parla d'ella "La Gralla", que es publica a Granollers:

"Rosa Lloret és una artista completa, hem dit, i cal repetir-ho. No és una interpret notable del difícil instrument, sinó que si en la pulsació de la guitarra posa el seu cor i el seu fort temperament, també ha posat el seu talent gens comú a l'estudi del seu art, que coneix a la perfecció i en sap l'història, com ho demostra a la concurrència amb la lectura del bonic i documental treball original d'ella: "Desenvolupament històric de la guitarra clàssica".

El "Diari de Vilanova i Geltrú" parla de l'execució de la senyoreta Lloret en els següents termes:

"Les sonoritats de la guitarra, sortides per la prodigiositat d'aquells dits àgils, esdevenen com encís femení, romàntic i somniador, amb la mateixa poesia i bellesa sorprenents amb què foren escrites pels compositors clàssics del bell instrument. No és estrany, doncs, que ens interessin tant les interpretacions d'aquesta meravellosa artista que ens són trameses amb tota la gràcia i sentir espiritual de les mateixes, perquè l'executant les impregna de vida pròpia, mercès a la finor de la seva ductilitat i domini per un estudi constant i fervorós, tament de devoció enclaustrada, seduïda i esclavitzada per un amor, el de la guitarra."

ELS GERMANS CORMA A PARÍS.— A l'"Ecole Normal de Musique", de París, tingué lloc el primer curs d'interpretació de l'insigne violinista Jacques Thibaud. En ell triomfaren plenament els dos artistes catalans Giocasta i Carles Corma, els quals excitaren la "Sonata núm. 2", de Mozart, i "Le printemps", de Beethoven, respectivament, amb el violinista rus Paul Makauwitski. El nombrós públic que assistí a aquest curs d'alta interpretació artística, celebrà amb veritables mostres d'entusiasme l'actuació dels nostres pianistas. Davant l'èxit assolit, i a petició de l'insigne artista francès, Carles Corma haurà tancat aquest curs d'alta interpretació, executant la "Sonata", de Schumann, amb el mateix violinista Makauwitski.

EL CONCURS EXTRAORDINARI DE CAMELLES. — El dia 19 de maig tingué lloc, al Palau de Belles Arts, aquest concurs extraordinari entre "La Violeta de Clavé" i "L'Eco de Catalunya", i el Jurat, per unanimitat, atorgà el premi de 1.000 pessetes i la Copa Clavé a "La Violeta de Clavé", i un premi de 500 pessetes a "L'Eco de Catalunya".

ASSOCIACIÓ OBRERA DE CONCERTS. — Havent-se enllestit ja les activitats artístiques que l'A. O. de C. ha desenrotllat durant el transcurs de l'exercici 1933-34 i fent un resum retrospectiu, en unes breus ratlles podrà hom donar-se compte de l'esplendorositat i relleu artístic en què s'ha anat desenvolupant el finit curs.

Han estat oferts als socis sis concerts simfònics, a càrrec de l'Orquestra Pau Casals, davant de la qual han desfilat els mestres Pau Casals, Emili Cooper, Joan Lamote de Grignon, Josep Barberà, Albert Wolff i Ricard Lamote de Grignon, ultra els concertistes Rosa Balcells, Esteve Gratacós, Paquita Madriguera i Jelly d'Aranyi.

D'una remarcable categoria i d'una molt interessant varietat, les sis sessions de cambra es classifiquen així: dues audicions de Quartets (Quartet de Corda de Barcelona i Quartet Català); recital a dos pianos (Margarida Chala i Enriqueta Garreta); sessió de Música de Cambra per a instruments de vent i piano (solistes de l'Orquestra Pau Casals i Pere Vallibera); recital de lieder (Mercè Plantada); cor de Cossacs del Don.

En el curs finit s'han organitzat tres concerts extraordinaris, de divulgació i expandiment de la finalitat cultural de l'A. O. de C. En una d'aquestes sessions s'esdevingué la presentació de l'Institut Orquestral de l'A. O. de C. (sota la direcció de Joan Pich Santasusana). El programa executat en aquest concert comprenia obres ben escollides de Haendel, J. S. Bach ("Suite" en re menor), Grieg ("Peer Gynt", primera suite), Borodín, Morera i Beethoven. El nombrós auditori que les escoltà al Palau de Projectacions de Montjuïc, reconegué els mèrits de llur execució i festejà amb llargs aplaudiments el director i els voluntariosos instrumentistes que amb admirable perseverança secunden la noble tasca del mestre Pich.

Les altres dues sessions foren el recital d'orgue pel mestre Joan Suñé Sintes (al Palau Nacional), i el Festival de Música Catalana, a càrrec de la cobla Barcelona-Albert Martí (amb la cooperació dels mestres Paulis, Pujol, Toldrà i Pahissa).

Tot just ha finit el curs, es planeja ja un extens i extraordinari pla artístic per al vinent, en el qual s'escaurà la commemoració del primer centenar d'audicions de l'Associació Obrera de Concerts.

